Тыднёвік Магілёўскі

№ 38 (102) 29 верасьня-5 кастрычніка 2000 г. Кошт 50 руб.

Галоўны паморак яшчэ наперадзе

Усё часьцей спэцыялісты крымінальнага вышуку выязджаюць у гаспадаркі аграпрамысловага комплексу дзеля засьведчаньня выпадкаў паморку жывёлы. Надзвычайныя захады выкліканая катастрафічным зьмяншэньнем пагалоўя скаціны й боязьзю антыкалгасных правакацыяў.

Радыкальнае рашэньне, як кажуць, стала вынікам асабістага пажаданьня добра знаёмага з саўгасным ладам А.Лукашэнкі. Становішча ў жывёлагадоўлі, неаднаразова ахарактарызаванае ім жа самім няйначай як "завал", вылілася ў даволі арыгінальную меру кантролю.

Працэдура асьведчаньня здохлае жывёлы амаль нічым не адрозьніваецца ад канстатацыі сьмерці чалавека. Складаецца адпаведны акт, указваецца прычына лятальнага зыходу; адзінае, што пакуль ня робіцца, дык гэта ўнутранае ўскрыцьцё. Калі жывёліна здохла ў выніку парушэньня тэхнікі бясьпекі (напрыклад, паражэньне электратокам), да адказнасьці аўтаматычна прыцягваецца кіраўнік гаспадаркі. Жывёла, здохлая ў прыватных гаспадарках, дзяржаўнымі сьледчымі не рэгіструецца.

Часьцей за ўсё паморак худобы бывае абумоўлены адсутнасьцю кармоў. Таму жывёла канае пераважна з-за кволасьці. Адсутнасьць вітамінаў выклікае страўнікавыя хваробы. Іншымі словамі, прычына ў дрэнным харчаваньні і, адпаведна, недаразьвітасьці: мінулым годам скаціну трымалі ледзь не на яловых галінах. Больш дохнуць сьвіньні, бо ў іх і большы прыплод.

Дзеля справядлівасьці варта зазначыць, што на паморак жывёлы сьледчыя выязджалі й раней, але тады мелася на ўвазе масавае кананьне: пошасьці, пажары, паводкі ды г.д. Заўчасная сьмерць асобнае сьвіньні ці цяляці сьпісвалася на натуральны адбор. Зараз аб'ектам пільнае ўвагі робяцца і адзінкавыя выпадкі. Гэта абумоўлена, перш за ўсё, катастрафічным зьмяншэньнем пагалоўя калгасна-саўгаснае жывёлы цягам апошніх трох гадоў.

Марныя спробы аднавіць дзяржаўны статак безпасьпяхова скончыліся летась: падчас летняе засухі й поўнай адсутнасьці спадзеваў на ўраджай давялося пусьціць пад нож ледзь не палову буйное рагатае жывёлы й траціну сьвіньняў. Тыя, каму ўсё ж пашчасьціла выжыць, да сярэдзіны вясны трымаліся пераважна на вадзе ды саломе. А таму зараз на ўліку літаральна кожны ўдзельнік жывёлагадоўчага працэсу.

Некаторыя сьледчыя, якія насуперак волі сталі адмыслоўцамі і ў сельскай гаспадарцы, кажуць, што сапраўдны паморак яшчэ наперадзе. Сэзон натуральнага выпасу на паветры падыходзіць да заканчэньня, а рацыён на фэрмах заўсёды пакідае жадаць лепшага. Нягледзячы на нядрэнны (асабліва ў параўнаньні зь мінулагоднім) ураджай, жывёла наўрад ці будзе адчуваць харчовы дастатак непасрэдна на сабе, бо збожжа, мука ды камбікармы выкрадаюцца, так бы мовіць, літаральна з-пад мызы. Некалі ўтрыраваны лёзунг "не скрадзеш – не пражывеш" паступова набыў рэальныя абрысы.

Ігар КАРНЕЙ

ВЫБАРЧЫЯ ЭПІЗОДЫ

Што дазволена адным...

Падчас выбарчай кампаніі ў Вярхоўны Савет 13-га скліканьня (пазьней распушчанага Лукашэнкам) і яшчэ больш у часе давыбараў у гэты ж заканадаўчы орган улада вяла адкрытую кампанію байкоту. Памятна, як па тэлевізіі Лукашэнка адкрыта сказаў, што сам на выбары ня пойдзе й ня раіць гэта рабіць людзям, бо, як было ім зазначана, "усё роўна падмануць"...

Цяпер жа выбары вельмі патрэбныя ўладзе. Таму байкот, хаця ён дазволены Выбарчым кодэксам, перасьледуецца. Так часьцяком бывае ў жыцьці: тое, што можна адным, нельга іншым. Але "іншыя" не зьбіраюцца пакорліва адмаўляцца ад свайго права на собскую думку. Вось апошнія зьвесткі з гэтай арэны процістаяньня.

Апошнімі днямі ў Магілёве сумеснымі намаганьнямі дэмакратычных арганізацыяў быў праведзены шэраг мерапрыемстваў у рамках акцыі аб'яднанай апазыцыі "Байкот-2000". Сярод жыхароў гораду распаўсюджваліся тлумачальныя матэрыялы адпаведнага зьместу, праводзіліся гутаркі з зацікаўленымі. Так, сябры Аб'яднанай Грамадзянскай партыі сустрэліся з выбаршчыкамі на Менскім рынку й стадыёне "Спартак", а сябры БНФ правялі агітацыйны рэйд на Задняпроўскі рынак.

Апошняя акцыя адзначалася тым, што адміністрацыя рынку спрабавала затрымаць старшыню абласной Рады БНФ Анатоля Фёдарава, які зьвяртаўся да наведвальнікаў праз мэгафон. Урэшце, супрацоўнікамі міліцыі былі затрыманыя распаўсюднік спэцвыпуску газэты "Рабочы" А.Дзьвігун і старшыня гарадзкога Фронту В.Макаранка, які меў значак з надпісам "Байкот-2000". Пазьней на А.Дзьвігуна ў Кастрычніцкім РАУСе быў складзены пратакол паводле артыкулу, які прадугледжвае адказнасьць за заклік да байкоту выбараў.

Магілёўскія актывісты дэмакратычнай апазыцыі ўпэўненыя ў тым, што людзі падзяляюць іхны пункт погляду на кастрычніцкія выбары, і плянуюць працягваць сустрэчы з выбаршчыкамі.

Паводле паведамленьня прэс-групы Магілёўскай гарадзкой арганізацыі БНФ "Адраджэньне"

Фота Д. Новікава

Фактаў перасьледу ўсё больш

Амбасадар ЗША ў АБСЭ Дэвід Джонсан працягвае сачыць за разьвіцьцём падзеяў у Беларусі. Некалькі дзён таму ён выказаў сумненьні ў тым, што беларускія ўлады выконваюць абяцаньне не перасьледваць сваіх грамадзянаў, якія будуць заклікаць да байкоту выбараў, прызначаных на 15 кастрычніка.

У заяве, якую ён зрабіў у Пастаяннай радзе АБСЭ ў Вене, сп. Джонсан паведаміў пра нядаўны канфіскат 100 000 асобнікаў незалежнай газэты "Рабочы", дзе ўтрымлівалася інфармацыя пра байкот, а таксама пра арышты людзей – больш за 20 чалавек – за распаўсюд улётак у абарону байкоту.

Больш таго, менскі суд нават асудзіў спадароў Івашкевіча (рэдактара "Рабочага") і ягонага намесьніка Касьцюкевіча за заклік да байкоту на падставе артыкула адміністратыўнага кодэксу, і абязаў міліцыю канфіскаваць усе 400 000 асобнікаў гэтага нумару газэты.

Таксама за гэты час быў зроблены напад на намесьніка старшыні законнага Вярхоўнага Савету 13 скліканьня (ён жа – лідэр АГП) Анатоля Лябедзьку, падчас пікету ў сувязі зь першай гадавінай зьнікненьня В.Ганчара і А.Красоўскага. Амэрыканскі прадстаўнік пры АБСЭ адзначае, што напад і зьбіцьцё былі зьдзейсьненыя ў прысутнасьці шматлікіх міліцыянтаў, якія ніяк не адрэагавалі на гэты злачынны акт.

Такім чынам, кажа ў сваёй заяве сп. Джонсан, падзеі апошніх тыдняў у Беларусі дэманструюць сьвету, што рэжым усё далей адыходзіць ад выкананьня чатырох умоваў міжнароднай супольнасьці, нягледзячы на свае шматлікія публічныя абяцаньні.

Паводле радыё "Свабода"

Марш Свабоды – за справядлівыя выбары

... А паколькі такія ў нашай краіне, што прызначаныя на ўжо блізкі кастрычніцкі дзень, немагчымыя, то Марш Свабоды, які дазволена пройдзе ў гэтую нядзелю ў Менску, аб'ектыўна стане дэманстрацыяй у падтрымку іх апазыцыйнага байкоту. Арганізатары Маршу-3, як вядома, пайшлі на пагадненьне з уладай у тым, што тычыцца маршруту і месца масавай акцыі. Яны зьмененыя ў параўнаньні з намерамі на больш лагодныя, каб не рызыкаваць людзьмі й ня даць уладзе "законных падставаў" для звычайнага апошнім часам прымяненьня неадэкватнай моцы супраць мірных калёнаў. У абмен на тое ўлада абавязалася забясьпечыць пл. Бангалор адпаведнай гукаўзмацняльнай апаратурай і сьцерагчы грамадзкі парадак.

На Марш ад'едуць, як гэта прамаўляецца мясцовымі кіраўнікамі дэмакратычных палітычных і грамадзкіх арганізацыяў, вялікія групы з Магілёву і Бабруйску. Чакаецца, што да іх у сталіцы далучацца пасланцы Крычава, Горак, Асіповічаў. Усяго ж арганізатары акцыі гавораць пра 100 тыс. чалавек.

Уласная інфармацыя

Кроніка тыдня ад Сымона Глазштэйна

Калі толькі дзяржаўную прэсу пачытаць, дык нават цяпер, у час алімпійскіх гульняў у Сыднэі, няма падзеі больш важкай, чым хакейны матч з удзелам Лукашэнкі ў Магілёўскім лядовым палацы. А я пра іншае распавяду. За дзень да хакею ў палацы культуры "Хімвалакно" мусіў адбыцца балет "Кармэн-сюіты" Бізэ-Шчадрына. Дзеля гэтага трэба было прагрэць сцэну. Але не зрабілі таго, бо эканомілі электрычнасьць. Зразумела, што на "высокім" хакейным матчы ніхто нічога не эканоміў. У выніку, аматары мастацтва, што прыйшлі на спэктакаль (а быў аншляг), былі вымушаныя ісьці дадому, бо балетныя акторы на халоднай сцэне танчыць адмовіліся, – яны ж ня ворагі ні сабе, ні мастацтву.

Усяго 40% ад заплянаванага здолелі ўзьвесьці магілёўскія будаўнікі з пачатку году. Пра гэта было сказана на апошнім паседжаньні гарвыканкаму. Фікцыя пад назовам "дзяржаўны плян" і сапраўды фікцыя. Ва ўмовах вялікай інфляцыі, фактычнага заняпаду вытворчасьці, бюджэтнага дэфіцыту, усе незалежныя спэцыялісты сьцьвярджаюць пра невыканальнасьць любых уладных плянаў. Начальнік будаўнічага ўпраўленьня гарвыканкаму Іван Канапліцкі фактычна прызнаў, што адна з прычынаў невыкананьня пляну – працы на Лядовым палацы, якія адцягнулі і грошы, і працоўныя сілы. Але, відавочна, што праблема глыбей. Яна – у антырынкавай эканоміцы і таталітарным укладзе дзяржавы.

Магілёўскі гаспадарчы суд распачаў справу аб банкруцтве рэгенэратнага заводу. Паводле афіцыйных зьвестак, прадпрыемства запазычылася на 200 мільёнаў крэдытных грошай. Суд ужо прызнаў завод неплацёжаздольным. Хоць нядаўна прадпрыемства атрымала крэдыт на аздараўленьне фінансовага стану, гэта не дапамагло. Зараз тут працуе ўсяго 200 чалавек. Пасьля абвяшчэньня завода банкрутам яго, верагодна, выставяць на продаж. Зараз у вобласьці ўжо 17 такіх банкрутаў. Фактычна ж, амаль усе прадпрыемствы ў нас – даўнія банкруты.

На колішнім Магілёўскім таварным рынку адчынілася прамысловая выстава. Справа добрая. Бо трэба ж свой тавар хоць неяк рэклямаваць. Няма грошай на дарагую рэкламу, можна скарыстаць хаця б такую магчымасьць. Але ж галоўная праблема зусім не ў адсутнасьці рэклямы, а ў тым, што нашыя эканамічныя ўмовы перашкаджаюць нармальнаму гандлю. Камэрцыйныя пасярэднікі фактычна забароненыя, а яны і ёсьць рухавікамі гандлю. Акрамя таго, з-за зношанасьці абсталяваньня і ненатуральна высокіх аб'ёмаў вытворчасьці, прадукцыя дарагая і неканкурэнтаздольная. У выніку растуць таварныя запасы на складах, а заробкі аплочваюцца рублёвай эмісіяй, альбо затрымліваюцца.

Цікавы выпадак адбыўся ў калгасе "Радзіма" Магілёўскага раёну. Адтуль патэлефанавалі ў адну з дзяржаўных газэт і паведамілі, што ўся тэхніка тэрмінова працуе на ўчастках кіраўніцтва гаспадаркі. А "простым" людзям тэхнікі не хапае. У выніку даяркі і скотнікі могуць застацца бяз бульбы, сена ды інш. З газэты патэлефанавалі ў калгас, і там паведамілі, што ўсё нармальна. Пра тое газета й надрукавала. Дазволю сабе выказаць сумнеў наконт таго, што ўсё нармальна. Звычайная практыка нашых гаспадарак, калі кіраўніцтва вырашае найперш свае праблемы, а ўжо потым зьвяртаецца да патрэбаў працоўнага чалавека. Для калгаснага старшыні галоўнае – год пражыць і ў хату прынесьці, а не наладзіць гаспадарку. Бо яна не ягоная, няма ў ёй гаспадара, а таму няма і ладу.

Міхаіл Дражын моцна крытыкаваў кіраўніцтва аблспажыўсаюза. Маўляў, мала гандлююць і мала прадаюць. А яны ж адзіныя манапольныя ўладальнікі вясковай гандлёвай сеткі. Іхныя ўнівэрсамы ў райцэнтрах, іхныя рэстарацыі, іхныя аўталаўкі. Хто бываў у вясковых крамах, ведае іх бедны і амаль што пахавальны выгляд. Там не набываць хочацца, а наадварот – пакінуць нешта "на жабрацтва". Усе апошнія гады дзяржава толькі і рабіла, што зьнішчала іхных канкурэнтаў. Толькі падумайце: камэрцыйная па сутнасьці ўстанова мае страты амаль у мільярд рублёў. Мяркую, што гэта яшчэ не канец. Бо аблспажыўсаюзу зручней проста ўзьнімаць кошты. На заробак начальству хопіць.

Яшчэ адно з наступстваў празрыстай усходняй мяжы Беларусі – набегі злодзеяў. Яны крадуць драты зь ліній электрапэрадач. На мінулым тыдні ў Касьцюковіцкім раёне скралі амаль 6,5 km дроту. А праз пару дзён у Хоцімскім раёне зьнялі яшчэ 1,12 km. Міліцыя, натуральна, вядзе пошук злачынцаў. Асноўная вэрсія – дрот ужо ў Расеі.

Што зробіш і чаго толькі не павыдумляеш, калі няма грошай! Напрыклад, няма сродкаў, каб абнавіць аўтобусны парк. Дык і ня будзе пры цяперашнім крызысе. А з транспартнага падатку дзяржава здолела набыць толькі два аўтобусы ды адрамантаваць два дзясяткі машын. А патрабуецца нашмат больш. Дык М.Дражын прапанаваў, каб прадпрыемствы дастаўлялі людзей на працу на сваіх машынах. Праўда, не ўва ўсіх яны ёсьць. Акрамя таго, нават у такіх гігантаў, як "Хімвалакно", няма столькі транспарту, каб перавезьці тысячы людзей. У хуткім часе, па ўсяму відаць, з пасажырскім транспартам стане зусім дрэнна.

Да сустрэчы, Сымон Глазштэйн.

Па шляху ў дэпутаты

...Пра дзіўныя рэчы часам даведваесься выпадкова. Вось і днямі, размаўляючы з мэханізатарам калгасу "Камінтэрн" Магілеўскага раёну Міхаілам Старавойтавым, давялося пачуць: на зьезд Аграрнай партыі, што прайшоў на пачатку году, іх, трох чалавек з "Камінтэрну", прызначыла кіраўніцтва. Гэта падалося незразумелым, бо на зьезды звычайна выбіраюць. Існуе працэдура, згодна зь якой пярвічныя арганізацыі выбіраюць дэлегатаў на раённую канфэрэнцыю. Там – на абласную, і потым ужо толькі на зьезд.

Але пасьля высьвятленьня ўсіх абставінаў у "Камінтэрне" сытуацыя стала яшчэ больш незразумелай. У калгасе значылася больш за 100 сябраў Аграрнай партыі, але ўсе, з кім давялося размаўляць, упэўнена казалі, што ніякага сходу, дзе выбіралі б дэлегатаў – хаця б нават і адразу на зьезд, – не было. Апошнюю кропку паставіў намесьнік старшыні калгасу й цяперашнім часам кіраўнік пярвічнай арганізацыі Аграрнай партыі Ігар Волкаў, які таксама ўпэўнена заявіў: калгасная арганізацыя больш за тры гады не працуе. Ніякіх сходаў па выбарах дэлегатаў не было. На зьезд людзей калі й вылучалі, то, можа, на нейкай нарадзе...

Усё стала яшчэ больш цікавым: на тым сходзе Аграрнай партыі, пра які йдзе размова, выбіралі яе кіраўніцтва. У тым ліку, старшыню – ім стаў рэдактар "Народнай газеты" Міхаіл Шыманскі.

Цяпер партыя вылучыла сваіх кандыдатаў на дэпутаты Палаты прадстаўнікоў. Але калі парушана працэдура падрыхтоўкі й правядзеньня зьезду, то ўсе далейшыя дзеяньні кіраўніцтва аграрнікаў становяцца незаконнымі.

Сытуацыя проста вымагала далейшага высвятленьня, і я сустрэўся з актывістамі партыі яшчэ ў некалькіх раёнах, прыкладам, у Клімавіцкім. Там высьветлілася, што сходу па выбарах дэлегатаў таксама не было. Проста пасьля адной з нарадаў па праблемах жывёлагадоўлі ў залі пакінулі кіраўнікоў гаспадарак і старшыняў сельсаветаў, зь іх ліку і выбралі (а па сутнасьці прызначылі) – 4-х дэлегатаў. А якой была норма прадстаўніцтва, ніхто не ведаў, бо гаворкі пра гэта на нарадзе не было. Пазьней сталася зразумелым, адкуль што ўзялося: менавіта 4 чалавекі ўмяшчаў калгасны легкавічок, якому даручылі ў рабочы час, на казённым паліве, везьці "дэлегатаў" у Менск.

Яшчэ далей высьветлілася, што з гэтых дэлегатаў двое (у тым ліку старшыня калгасу "Рабочы" Аляксандар Братанаў) ніколі не былі сябрамі партыі. А яшчэ далей стала вядома, што нават гэтыя людзі, абраныя з усімі магчымымі парушэньнямі заканадаўства, на зьезд не паехалі. Бо былі занятыя на вытворчасьці.

У суседнім Крычаўскім раёне, дзе, па паперах Аграрнай партыі, значылася адна з самых вялікіх у вобласьці арганізацыяў, пра выбары й пра зьезд наогул нічога ня ведаюць.

Такім чынам атрымліваецца, што ўва ўсіх раёнах Магілеўшчыны, дзе аўтару давялося пабываць, ніхто нікога не выбіраў. У лепшым выпадку прызначалі – што зьяўляецца грубым парушэньнем як статуту арганізацыі, гэтак і заканадаўства дзяржавы. Зьезд са свайго боку вылучыў кандыдатаў у палатныя дэпутаты.

Але вось пытаньне: ці могуць быць законатворцамі тыя, хто самі парушаюць закон?

Анатоль ГУЛЯЕЎ

Фота IREX

Вяртаньне да прыгону

Бялыніцкі райвыканкам (відаць, у зьвязку з маючым адбыцца Рэспубліканскім зьездам саветаў) выдаў пастанову "Аб павелічэньні паўнамоцтваў сельскіх Саветаў і сельскіх выканкамаў на падведамнай ім тэрыторыі".

Вядома, што сельсаветы й іхныя выканкамы ніякай ролі не адыгрываюць, бо поўнасьцю падначаленыя раённым інстанцыям і па-просту дублююць іх. Каб падвысіць іх ролю, патрэбнае толькі адно: даць ім самастойнасьць. Аднак "вэртыкаль" па вызначэньні ня мае на ўвазе такіх намераў. Самае большае, на што яна час ад часу ідзе – гэта на перазьмеркаваньне чыіхсьці паўнамоцтваў, забіраючы ў адных і надзяляючы іншых. Гэтая формула выкарыстаная ў згаданым рашэньні Бялыніцкага выканкама.

У выніку яго рэалізацыі ў кіраўнікоў вясковых прадпрыемстваў, установаў і арганізацыяў паўнамоцтваў паменшае, а ў сельвыканкамаў – пабольшае. Толькі і ўсяго. А канкрэтова гэта выглядае такім чынам (цытую): "Кіраўнікі прадпрыемстваў, установаў, арганізацыяў і гаспадарак абавязаныя ўзгадняць кандыдатаў на пасады кіраўнікоў, іх намесьнікаў і галоўных спэцыялістаў, а таксама пытаньні іхняга пераводу, перамяшчэньня, звальненьня і адпачынку са старшынямі сельсавета і сельскага выканкама".

Фота IREX

У нашай гісторыі такое ўжо было. Падчас сталінскага калгаснага ладу ніхто ня меў права пакінуць вёску бяз пашпарту, а выдаваўся дакумэнт толькі са згоды старшыняў гаспадарак ці якога іншага раённага начальства. Зусім нядаўна райкамы партыі давалі альбо не давалі згоду на выезд з чарнобыльскіх зонаў тым, у каго меўся партбілет. Сытуацыя, як бачым, добра вядомая для нашай намэнклятуры. Захоча звольніцца, прыкладам, які спэцыяліст з надакучаўшага яму калгасу, а старшыня па дамове зь сельвыканкамаўскім калегам будзе супраць: вось і сядзі на месцы ўсё жыцьцё. Ці ж гэта не прыгнёт?..

Міхась КАРПЕЧАНКА

НА ЗАКЛЮЧНЫМ ЭТАПЕ

Чаго можна чакаць у той самы дзень...

Асноўныя эўрапейскія структуры – ЭўраЗьвяз, Рада Эўропы, АБСЭ – працягваюць дэманстраваць свой шырокі ўдзел у цяжкай барацьбе дэмакратычных сілаў Беларусі. 30 жніўня 2000г. у Вене пад старшынствам АБСЭ адбылася Трэцяя тэхнічная канфэрэнцыя, прысьвечаная праблемам міжнароднага назіраньня за парлямэнцкімі выбарамі ў Беларусі, заплянаванымі на 15 кастрычніка 2000г. З нагоды гэтай канфэрэнцыі прадстаўнікі эўрапейскіх структураў, а таксама СНД падкрэсьлілі сваю палітычную зацікаўленасьць у спрыяньні вяртаньню Рэспублікі Беларусі да эўрапейскай дэмакратыі.

Пастаянны інтарэс гэтых структураў да Беларусі ня ёсьць вынікам вонкавага ўмяшальніцтва ці пасьледкам эканамічных інтарэсаў, як гэта лічаць некаторыя палітычныя групы ўнутры Беларусі. У падмурку абмеркаваньня ў Вене былі 4-ры крытэры, распрацаваныя раней у якасьці эталёну для прыняцьця рашэньня аб накіраваньні назіральнікаў на выбары. Нагадаю іх:

– празрыстасьць выбарчага працэсу (адэкватнае прадстаўніцтва апазыцыі ў Цэнтарвыбаркаме і ў камісіях рэгіянальнага і мясцовага ўзроўняў);

– рэгулярны доступ апазыцыйных партыяў да электронных СМІ;

– значнае пашырэньне паўнамоцтваў новага парлямэнту;

– меры ўмацаваньня даверу (спыненьне рэпрэсіяў супраць палітычных апанэнтаў).

Кансультатыўна-назіральная група АБСЭ ў Беларусі распачала сваю дзейнасьць у краіне яшчэ ў 1998г. Увесь час наша група актыўна дзейнічае, каб дапамагчы пераадолець канстытуцыйныя разнагалосьсі ў сувязі з падзеямі лістапада (рэфэрэндум) 1996г., а таксама наладзіць сапраўдны дыялёг паміж супрацьлеглымі палітычнымі сіламі. Мы чакалі, што задавальняючыя рамкавыя ўмовы для правядзеньня свабодных і дэмакратычных выбараў маглі паўстаць у выніку такіх перамоваў.

Вынікі апытаньняў грамадзкай думкі пацьвярджаюць, што насельніцтва падтрымвае патрабаваньні аб пашырэньні паўнамоцтваў беларускага парлямэнту, які на сёньня не валодае паўнамоцтвамі ці правамі клясычнага дэмакратычнага парлямэнту. Апытаньні таксама паказваюць, што людзі хочуць, каб дзяржаўныя электронныя СМІ былі даступныя для апазыцыйных палітычных партыяў і незалежных грамадзкіх аб'яднаньняў на рэгулярнай аснове.

Гэтыя пажаданьні грамадзянаў былі выкананыя ўрадам толькі ў абмежаваным маштабе. Такая ж сытуацыя склалася і ў стварэньні атмасфэры даверу.

Апытаньні грамадзянаў прадэманстравалі яшчэ, што людзі хочуць зьменаў праз выбары. Яны выступаюць супраць фальсыфікацыі іхных меркаваньняў дзеля ўтрыманьня ўлады. Занепакоенасьць у сувязі з магчымымі маніпуляцыямі падчас выбараў усё больш узмацняецца. А маніпуляцыя выбарамі – гэта здрада ў дачыненьні да сваіх грамадзянаў і правал ураду на міжнародным узроўні.

Да нас зараз паступае інфармацыя аб шматлікіх парушэньнях дзяржаўнымі органамі выбарчага заканадаўства і адміністратыўных канонаў. Былі, напрыклад, зарэгістраваныя выпадкі ўмяшальніцтва дзяржаўных органаў у работу акруговых камісіяў, якія павінны працаваць самастойна, а ня быць пад кантролем дзяржавы. Колькасьць незалежных кандыдатураў у акруговых камісіях вельмі малая. Паводле паведамленьняў з розных крыніцаў, урад заклікае рэгіянальныя й мясцовыя ўлады забясьпечыць перамогу на выбарах тым кандыдатам, якія падабаюцца "дзяржаве".

Афіцыйныя беларускія ўлады ніколі публічна не прызнаюцца ў выкарыстаньні падобнай практыкі. Тым ня менш, факты пераканаўча сьведчаць пра тое, што гэткія дзеяньні робяцца – на падмурку практыкі мінулых часоў, якая, на жаль, усё яшчэ дзейнічае. Факты незаконнага ўмяшальніцтва пацьвярджаюць шырока распаўсюджаны занепакой пра магчымыя маніпуляцыі ў "слабых месцах" выбарчага працэсу – падчас працэдуры датэрміновага галасаваньня, шырокага выкарыстаньня перасоўных скрыняў для галасаваньня ў дзень выбараў, а таксама ў часе падліку галасоў.

У краіне ўзьнікла спрэчка адносна праўных падставаў дзеяньняў улады ў дачыненьні да грамадзянаў, якія заклікаюць байкатаваць выбары й займаюцца распаўсюдам адпаведных агітацыйных матэрыялаў. Выбарчы кодэкс болей не забараняе грамадзянам байкатаваць выбары, аднак Адміністратыўны кодэкс РБ захаваў адпаведныя палажэньні (Арт. 167-3). У сваю чаргу, Міністэрства ўнутраных справаў паведаміла, што мае намер карыстацца палажэньнямі менавіта гэтага згаданага артыкула. Відавочна, што патрэбна ўзгадніць абодва кодэксы. Парлямэнт ужо зьмяніў неабходным чынам Адміністратыўны кодэкс. Цяпер слова за Лукашэнкам.

Улічваючы ўсе гэтыя праблемы, міжнародная супольнасьць пагадзілася накіраваць у Беларусь ацэначную тэхнічную місію Бюро па дэмакратычных інстытуцыях і правах чалавека. Задача гэтай місіі ў тым, каб садзейнічаць правядзеньню выбарчага працэсу ў поўнай адпаведнасьці з выбарчым правам. Сябры ацэначнай місіі ня будуць рэальна назіраць за выбарамі, яны будуць ацэньваць рамкавыя ўмовы, а таксама дзеяньні цэнтральнай сыстэмы дзяржаўнага кіраваньня, якая мае вялікі арсэнал сродкаў простага ці ўскоснага ўціску на выбарчы працэс.

Ужо цяпер КНГ АБСЭ выпрацавала ўніфікаваную сыстэму справаздачаў, што дазволіць імгненна разглядаць усе заявы разам з Цэнтарвыбаркамам і Міністэрствам замежных справаў. Для нас важка, што Лукашэнка, як вядома, узяў на сябе асабістую адказнасьць за правядзеньне справядлівых выбараў. Палітычная ацэнка вынікаў выбараў будзе грунтавацца на выніках працы ацэначнай тэхнічнай групы, на ацэнцы выбараў з боку Кансультатыўна-назіральнай групы АБСЭ, а таксама на дадзеных агульнарэспубліканскай сеткі грамадзкіх назіральнікаў.

У залежнасьці ад ацэнкі выбараў і паўнамоцтваў новаабранага парлямэнту, эўрапейскія структуры і асобныя ўрады перагледзяць свае дачыненьні зь Беларусьсю. Бо пасьля лістапада 1996г. гэтыя дачыненьні абсалютна мінімальныя.

Іншыя нявырашаныя пытаньні – доступ апазыцыйных палітычных партыяў да дзяржаўных электронных СМІ й меры па стварэньню атмасфэры даверу – гэтаксама будуць узятыя пад увагу пры разглядзе гэтага пытаньня. Для перагляду дачыненьняў спатрэбіцца час, у асноўным з-за таго, што пераразьмеркаваньне абавязкаў паміж прэзыдэнтам і парлямэнтам шляхам зьменаў у Канстытуцыі таксама зойме пэўны час.

Урад і апазыцыя больш-менш пазытыўна ўспрынялі рэкамэндацыі тэхнічнай місіі адносна іхных роляў у маючых адбыцца выбарах. Аднак трэба адзначыць, што ўрад увесь час гаворыць пра "міжнародных назіральнікаў" – такой фармулёўцы не было і няма ў выніковым дакумэнце Венскае канфэрэнцыі. Зь іншага боку, прадстаўнікі апазыцыі віталі вынікі канфэрэнцыі, якая прыняла рашэньне не накіроўваць міжнародных назіральнікаў. Падобная палеміка ёсьць палітычнай казуістыкай. Фактам жа ёсьць тое, што дэлегацыя прыяджае з мэтаю аказаць тэхнічную падтрымку.

Сябры тэхнічнае місіі ня будуць зарэгістраваныя як міжнародныя назіральнікі, нягледзячы на публічную заяву Л.М.Ярмошынай, старшыні ЦВК, якую яна зрабіла 7 верасьня 2000г. У той жа час сябры дэлегацыі эўрапейскіх парлямэнтаў будуць зарэгістраваныя ў якасьці назіральнікаў, якія прадставяць вынікі аналізу сытуацыі напрамкі заканадаўчым органам сваіх краінаў. Справаздачы гэтых дэлегацыяў будуць мець вялікае значэньне ў тым палітычным спэктры, дзе парлямэнты эўрапейскіх дзяржаваў, а ня іхныя ўрады, граюць асноўныя ролі. Тым ня менш, гэтакую раўнавагу ўладаў не прымаюць у сёньняшняй Беларусі, дзе, мяркуючы па ўсяму, усё залежыць ад Лукашэнкі і дзе грамадзяне даволі дрэнна ставяцца да сваіх парлямэнтараў.

Апазыцыя працягвае горача абмяркоўваць пытаньне пра тое, у якіх выбарах лепш прымаць удзел – у цяперашніх, ці ў выбарах прэзыдэнта 2001 году. Гэта сьведчыць пра розную палітычную культуру й пра адрознае бачаньне сытуацыі вядучымі палітычнымі фігурамі апазыцыі. Раскол паміж удзельнікамі дэмакратычнага руху выклікае занепакой як у стане назіральнікаў, так і сярод непасрэдных сяброў дэмакратычных палітычных арганізацыяў. Ці здолеюць яны аб'яднацца пасьля парлямэнцкіх выбараў? Пакуль яшчэ нельга адказаць на гэтае пытаньне.

Калі незалежныя кандыдаты й кандыдаты ад дэмакратычных партыяў будуць выключаныя з працэсу яшчэ да пачатку ці ў часе саміх выбараў, а грамадзкае назіраньне выявіць факты ўціску дзяржаўных структураў на ходу выбараў, – тады пераможуць тыя, хто выступаў за бойкот.

Міжнародны давер да А.Лукашэнкі "пастаўлены на карту". У дзень выбараў гэты давер будзе трымаць іспыт як на нацыянальным, так і на міжнародным узроўні. Дакумэнты, якія пацьвердзяць маніпуляцыі й фальсыфікацыі на працягу выбарчага працэсу, будуць мець негатыўныя наступствы для перагляду асноўнымі эўрапейскімі структурамі й урадамі сваіх дачыненьняў зь Беларусьсю. Тое ж можна сказаць аб грамадзкай думцы ў дэмакратычных краінах Эўропы і Паўночнай Амэрыкі. Урад Беларусі добра ведае пра неабходнасьць тэрмінова спыніць палітыку непасрэднага і ўскоснага ціску на выбарчыя камісіі й патэнцыяльных кандыдатаў. Бягучыя прыклады такога ўціску павялічваюць перасьцярогу й непакой: чаго ж тады можна чакаць у самы дзень выбараў...

Ханс-Георг ВІК, кіраўнік КНГ АБСЭ ў Беларусі

РЭХА ГЕНЭРАЛЬНАЙ РЭПЭТЫЦЫІ

Фарс мясцовага значэньня

Як раней паведамляў "ТМ", група грамадзкіх назіральнікаў ад крычаўскага ГА "Кантакт-цэнтар", што наглядала 21 траўня за давыбарамі ў мясцовы Савет 23 скліканьня на Сожаўскім участку для галасаваньня №5, зафіксавала шэраг грубых парушэньняў заканадаўства.

Нагадаем. Напрыклад, сябры выбарчых камісіяў арганізоўвалі галасаваньне для жыхароў некаторых дамоў па-просту ў іхных пад'ездах, прычым для такога выязнога варыянту не было ніякіх законных падставаў. Пры гэтым бюлетэняў пры сабе сябры камісіяў мелі, колькі хацелі. Улік выдадзеных бюлетэняў і вернутых ня вёўся. Грамадзкія назіральнікі не былі дапушчаныя да кантролю за "хатнім" галасаваньнем.

Вышэй пералічанае – толькі невялічкая частка зафіксаваных парушэньняў (поўны сьпіс парушэньняў быў апублікаваны ў "ТМ" і "Народнай Волі"). Адразу ж абгрунтаваная заява аб іх была накіраваная ў Крычаўскую міжрайпракуратуру. Зь яе тэкстам была азнаёмленая выбарчая камісія (старшыня выбарчага ўчастку заяву не падпісала). Адначасна дакумэнт быў накіраваны ў Цэнтральную выбарчую камісію.

Магілёўская тэрытарыяльная выбарчая камісія, у якую "спусьцілі" нашу заяву з ЦВК, адказала грамадзкім актывістам, што парушэньняў падчас галасаваньня ня выяўлена.

Адказ з міжрайпракуратуры прыйшоў з трайным парушэньнем тэрміну, які абумоўлены законам. У ім паведамлялася, што факты з заявы грамадзкіх назіральнікаў не пацьвердзіліся.

Не пагадзіўшыся з вынікамі такіх "праверак", актывісты ГА "Кантакт-цэнтар" зьвярнуліся ў абласную пракуратуру. Яна скіравала наш зварот назад у міжрайпракуратуру Крычава. Выконваючы абавязкі пракурора сп.Разанцаў пацьвердзіў папярэдні адказ: парушэньняў не было.

Наступным крокам у змаганьні за праўду актывісты "Кантакт-цэнтру" абралі зварот у Генэральную пракуратуру. Адтуль гэты зварот адправілі ў абласную пракуратуру, а тая накіравала яго... ў міжраённую Крычаўскую.

А вы гаворыце: выбары, справядлівасьць, адкрытасьць, законнасьць...

Лявон СЬВЕЦІК
Фота аўтара

Праграма тэлебачаньня з 2 па 8 кастрычніка

•• Понедельник, 2 октября ••

Праграму тэлеканалаў мы друкуем на замову чытачоў. Гаспадары праграмы падаюць нам яе на расейскай. Рэдакцыя фізычна (па часе) не пасьпявае яе перакласьці. Просім разглядаць гэтыя старонкі як тэхнічна-службовы матэрыял, які не мае дачыненьня да зьместу й характару нашай газэты.

БТ

8.00 Резонанс.
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.40 Новости.
9.10 Потребительская корзина.
9.25 «Сегодня с вами...»
9.50 Здоровье.
10.15 Мультфильмы.
10.35 Теленавигатор.
11.10 «Все мои дети».
11.55 «Судьба человека».
12.25 Музыка без границ.
15.15 «Приключения пса Цивиля». Сериал. 1-я серия.
15.45 Мультфильмы.
16.25 «Хорошее настроение». Муз. фильм.
17.10 Столица.
17.40 Док. экран.
18.00 «Выборы-2000».
19.20 Политические диалоги.
19.50 «Все мои дети».
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.50 Сериал «Подросток».
23.10 Третий тайм.

ОРТ

13.30 Программа «Вместе».
14.00, 17.00, 23.55 Новости.
14.20 Мультсериал.
14.45 Звездный час.
15.15 ...До шестнадцати и старше.
15.55 «Вавилонская башня».
17.30 Спецрепортаж.
17.50 Жди меня.
18.40 «Ускоренная помощь- 2».
19.15 Сериал «Черная комната: 20.00».
19.50 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
21.00 Триллер «Коматозники».
23.05 Взгляд.
0.10 «Паранормальные явления. Закрытое досье».

РОССИЯ

8.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
8.15 Черным по белому.
8.20 Дежурная часть.
8.35 Мультсериал.
9.00 «Мануэла».
10.30 «Санта-Барбара».
16.30 Мелодрама «Любовь прощает все».
18.00 «История любви».
19.30 Подробности.
19.55, 22.50 «Следствие ведут знатоки». «Бумеранг».
22.30 После «Вестей».
22.40 Дежурная часть.

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 «Охота на Золушку».
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 Сериал «Любовь и тайны Сансет Бич».
11.30 Вчера в «Итогах».
12.45 Куклы.
13.30 Криминал. «Чистосердечное признание».
14.00 Старый телевизор.
15.30 «Элен и ребята».
16.35 Впрок.
16.45 Футбольный клуб.
17.40 Криминал.
18.30 Герой дня.
18.55 «Бандитский Петербург».
20.05 «Криминальная Россия».
20.35 Профессия — репортер.
21.40 «Скорая помощь».
22.40 Тушите свет.
23.00 Сегодня в полночь.
23.30 Лига чемпионов.
0.05 «Антропология».

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 «Сестры». Худ. фильм.
13.20 Живое дерево ремесел.
13.45 Мультипликация 80-х годов.
14.30 «Дар художника».
14.40 Гербы России.
15.00 Новости.
15.10 Кино - детям. «Маленький бродяга».
15.35 Мультфильмы.
16.05 «Вижу цель».

МОГИЛЕВ-1

На региональном канале
6.30,7.10 «Ранехонько!»
7.00 Астро-дайджест.
8.05 «Саманта».
8.50 Мультсериал.
9.15 «Британик».Худ. фильм.

НА КАНАЛЕ БТ

13.10 Спортивная программа.
14.50 Мультфильм.
18.00 Выборы-2000.
18.30 «Праздник в вашем доме».
На региональном канале
16.30 «Таггерт».Телесериал.
17.15 Мультфильм.
17.30 «Прощай,XX век!» Док. сериал.
18.00 Выборы-2000.
18.30 «Праздник в вашем доме».
19.00 Тяжелый день.
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.00 «Праздник в вашем доме».
21.00 «Кроткая».Худ.фильм.
22.10 Астро-дайджест.
22.40 «Агент национальной безопасности-2».Детектив.

2-Й КАНАЛ

7.00-9.00 «Энергетический завтрак».
8.10 Боевик «Битва Дракона».
10.00 «Все в сад!».
10.30 «Про любовь».
11.00 Новости.
11.05 «Катастрофы недели».
14.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Гарадскія навіны.
18.45 «Охотник за крокодилами». 1 часть. Док. фильм.
19.10 Мультфильм.
19.30 «Поздравления».
20.15 «В гостях у бабки Агапки».
20.30 «Поздравления».
21.20 Высокая мода.
21.30 Гарадскія навіны.
21.45 Худ.фильм «Кумпарсита».
23.00 Спорт. программа.

•• Вторник, 3 октября ••

БТ

8.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.35 Новости.
8.10 Политические диалоги.
8.40 Потребительская корзина.
9.10 Мультфильм.
9.55 «Земляки».
11.15 «Все мои дети».
12.00 Бездельник.
12.25 Третий тайм.
14.05 Туробъектив.
14.25 Док. сериал «Автопортреты». Иван Поляков.
15.10 «Приключения пса Цивиля». 2-я серия.
15.45 Мультфильм.
15.55 «5 х 5».
16.25 «АРТ-клуб».
17.15 Док. фильм «Снег падает и тает».
18.00 «Выборы-2000».
19.15 «Сити».
19.40 «Москва - Минск».
20.00 «Все мои дети».
20.45 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.50 «Подросток». 2-я серия.
23.05 Музыкальный салон.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.15 Новости.
8.20 «Вавилонская башня».
9.25 Ускоренная помощь-2.
10.00 «Черная комната: 20.00».
10.40 Спецрепортаж.
13.30 Программа «Вместе».
14.20 Мультсериал.
14.45 Царь горы.
15.15 ...До шестнадцати и старше.
15.55 «Вавилонская башня».
17.25 Николай Дроздов в парке Юрского периода.
17.55 Как это было. Эпидемия холеры. 1970 год.
18.35 «Убойная сила: Служебное соответствие».
19.50 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
21.00 Худ. фильм «Зигзаг удачи».
22.40 «Цивилизация».
23.30 «Темные небеса».

РОССИЯ

7.00, 8.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
7.50 Городские новости.
8.15 Черным по белому.
7.30 Москва — Минск.
8.20 Дежурная часть.
8.35 Мультсериал.
9.00 «Мануэла».
10.30 «Санта-Барбара».
16.30 Мелодрама «Воспоминания».
18.00 «История любви».
19.30 Подробности.
19.55 Комедия «За прекрасных дам».
21.25 Док. фильм «Страна безмолвия».
22.30 После «Вестей».
22.40 Дежурная часть.
22.55 Мужчина и женщина.
23.45 Худ. фильм «Кто, если не мы».

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 «Бандитский Петербург».
9.20 «Скорая помощь».
10.10 «Любовь и тайны Сансет Бич».
11.25 Что? Где? Когда?
12.50 Мультфильм.
13.30 «Чечня: на южном фронте без перемен».
14.00 Старый телевизор.
15.30 «Элен и ребята».
16.35 Впрок.
16.45 «Полицейская академия».
17.40 Криминал.
18.30 Герой дня.
18.55 «Бандитский Петербург».
20.05 Суд идет.
21.40 «Скорая помощь».
22.40 Тушите свет.
23.00 Сегодня в полночь.
23.30 «Антропология».

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 «Восемнадцатый год». Худ. фильм.
13.45 Мультипликация 80-х годов.
14.15 «Вверх по лестнице, ведущей вверх».
14.45 Гербы России.
15.00 Новости.
15.10 Кино - детям. «Маленький бродяга».
15.35 Мультфильмы.
16.00 Ф.Шуберт. Симфония № 5.

МОГИЛЕВ-1

На региональном канале
6.30,7.10 «Ранехонько!».
7.00 «Навіны раніцы».
8.05 «Саманта».
8.50 Мультсериал.
9.15 «Агент национальной безопасности-2». Детектив.

НА КАНАЛЕ БТ

13.10 Пунктир.
13.40 Тяжелый день.
14.00 Видеодром.
18.00 Выборы-2000.
18.20 «Праздник в вашем доме».
На региональном канале
16.30 «Таггерт».
17.15 Мультфильм.
17.30 «Прощай,XX век!» Док. сериал.
18.00 Выборы-2000.
18.20 «Праздник в вашем доме».
19.00 Бобруйский вариант.
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.00 «Праздник в вашем доме».
21.00 «Только ты».
21.50 Астро-дайджест.
21.55 «Эйс Вентура, когда зовет природа». Комедия.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
8.10 Боевик «Синий торнадо».
10.00 «Западное крыло».
11.05 «Аниграф-Телекино 2000».
14.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Мультфильм.
18.40 «Охотник за крокодилами». 2 часть. Док.фильм.
19.05 Мультфильм.
19.25 «Поздравления».
21.00 «Ваш личный доктор».
21.15 Высокая мода.
21.25 «Перемирие». Худ. фильм.
23.25 Спорт. программа.

•• Среда, 4 октября ••

БТ

8.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.15 Новости.
8.15 Сельчане.
8.40 Потребительская корзина.
9.15 Детский экран. «Чип». Короткометражный худ. фильм.
9.45 «Признание». Док. фильм.
10.35 Компьютерный полигон.
11.15 «Все мои дети».
12.00 Цикл «Древо жизни».
12.25 Ток-шоу «Карамболь» с участием Алексея Булдакова.
13.15 Телефильм «Петля». 1-я серия.
15.15 «Приключения пса Цивиля».3-я серия.
15.45 Видимо-невидимо.
17.10 Док. экран.
17.30 «Макаенка,9».
18.00 «Выборы-2000».
19.15 «Сегодня с вами...»
19.40 Лотерея «Толока».
19.50 «Все мои дети».
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.50 «Подросток». 3-я серия.
23.00 Королевская охота.
23.30 Баскетбол. Кубок Корача. «Гродно-93» (Беларусь) — «Маккаби» (Грузия).

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.05 Новости.
8.20 «Вавилонская башня».
9.25 «Убойная сила: Служебное соответствие».
10.30 Николай Дроздов в парке Юрского периода.
13.30 Программа «Вместе».
14.20 Мультсериал.
14.45 Зов джунглей.
15.15 ...До шестнадцати и старше.
15.50 Погода.
15.55 «Вавилонская башня».
17.25 «Прогулки с динозаврами». «Новая кровь».
17.55 Человек и закон.
18.40 Мелодрама «Остановка по требованию: Автобусы не ходят».
19.50 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
21.00 Худ. фильм «Оскар».
23.20 «Темные небеса».

РОССИЯ

8.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
8.15 Черным по белому.
8.20 Дежурная часть.
8.35 Мультсериал.
9.00 «Мануэла».
10.30 «Санта-Барбара».
16.30 Мелодрама «Семейный альбом».
18.00 «Истории любви».
19.30 Подробности.
19.55 Худ. фильм «Снайпер».
22.30 После «Вестей».
22.40 Дежурная часть.
22.55 «И дольше века...»
23.40 Худ. фильм «Рикошет».

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 «Бандитский Петербург».
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.20 «Скорая помощь».
10.10 «Любовь и тайны Сансет Бич»
11.30 «В нашу гавань заходили корабли».
12.30 Фитиль.
12.40 «Среда».
13.30 Дог-шоу.
14.00 Старый телевизор.
15.30 «Элен и ребята».
16.35 Впрок.
16.45 «Полицейская академия».
17.40 Криминал.
18.30 Герой дня.
18.55 «Каменская. Стечение обстоятельств».
20.05 Совершенно секретно.
21.40 «Скорая помощь».
22.40 Тушите свет.
23.00 Сегодня в полночь.
23.30 «Антропология».

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 «Хмурое утро». Худ. фильм.
13.45 Мультипликация 80-х годов.
14.15 «Осенние портреты».
14.40 Гербы России.
15.00 Новости.
15.10 Кино - детям. «Маленький бродяга».
15.40 Религии мира. Религии малых народов.

МОГИЛЕВ-1

На региональном канале
6.30,7.10 «Ранехонько!»
7.00 «Навіны раніцы».
8.05 «Саманта».
8.50 Мультсериал.
9.15 «Эйс Вентура, когда зовет природа». Комедия.

НА КАНАЛЕ БТ

14.25 Бобруйский вариант.
14.45 Мультфильм.
18.00 «Выборы-2000».
18.15 «Праздник в вашем доме».
На региональном канале
16.30 «Таггерт».
17.15 «Мировой футбол».
17.40 Мультфильм.
18.00 «Выборы-2000».
18.15 «Праздник в вашем доме».
19.00 Мультфильм.
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.00 «Праздник в вашем доме».
21.00 «Только ты».
21.50 Астро-дайджест.
21.55 Спорт планеты.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
8.10 Триллер «Наваждение Джулии».
10.00 «Западное крыло».
11.00 «Пальчики оближешь».
11.35 «Х-ФАКТОР».
14.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Гарадскія навіны.
18.40 «Битва за небеса. Злое жало». 1 часть. Док.фильм.
19.05 Мультфильмы.
19.25 Прогноз погоды.
19.30 «Поздравления».
20.15 «В гостях у бабки Агапки».
20.30 «Поздравления».
21.20 Высокая мода.
21.30 Гарадскія навіны.
21.45 Боевик «Смертельное оружие».
23.35 Спорт. программа.

•• Четверг, 5 октября ••

БТ

8.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.00 Новости.
8.15 «Сегодня с вами...»
8.40 Потребительская корзина.
9.15 Королевская охота.
9.45 Мультфильм.
10.00 «Все мы родом из детства».
11.10 «Все мои дети».
11.55 Цикл «Древо жизни».
12.20 Наш край.
12.40 Сделано в Беларуси.
13.15 «Петля». Худ. телефильм. 2-я серия.
14.25 Док. сериал «Автопортреты».
15.15 «Приключения пса Цивиля». 4-я и 5-я серии.
16.15 Мультфильм.
16.30 Док. экран.
17.10 Арсенал.
17.35 Усадьба.
18.00 «Выборы-2000».
19.15 «Сити».
19.40 Телебарометр.
19.55 «Все мои дети».
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.50 «Подросток».4-я серия.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.55 Новости.
8.20 «Вавилонская башня».
9.20 «Остановка по требованию: Автобусы не ходят».
10.25 «Прогулки с динозаврами». «Новая кровь».
13.30 Программа «Вместе».
14.20 Мультсериал.
14.45 Программа «100%».
15.15 ...До шестнадцати и старше.
15.55 «Вавилонская башня».
17.30 «Прогулки с динозаврами». «Эпоха титанов».
18.00 «Процесс».
18.40 «Империя под ударом: Начало века».
19.50 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
21.00 Худ. фильм «Одинокий игрок».

23.10 «Темные небеса».

РОССИЯ

8.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
8.15 Черным по белому.
8.20 Дежурная часть.
8.35 Мультсериал.
9.00 «Мануэла».
10.30 «Санта-Барбара».
16.30 Мелодрама «Семейный альбом».
18.00 «История любви».
19.30 Подробности.
19.55 Худ. фильм «Цветы от победителей».
22.30 После «Вестей».
22.40 Дежурная часть.
22.50 Док. фильм «Ленинградское дело».
23.45 Худ. фильм «Серп и молот».
1.30 Горячая десятка.

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 «Каменская. Стечение обстоятельств».
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.20 «Скорая помощь».
10.10 «Любовь и тайны Сансет Бич».
11.30 Худ. фильм «Не забудь... Станция «Луговая».
13.30 Служба спасения.
14.00 Старый телевизор.
15.30 «Элен и ребята».
16.35 Впрок.
16.45 «Полицейская академия».
17.40 Криминал.
18.25 Герой дня.
18.50 «Каменская. Стечение обстоятельств».
19.55 Независимое расследование.
21.40 «Скорая помощь».
22.40 Тушите свет.
23.00 Сегодня в полночь.
23.30 «Антропология».

МОГИЛЕВ-1

На канале БТ
18.00 «Выборы-2000».
18.10 Мультфильм.
18.25 «Твой выбор».Молодежная программа.1 ч.
На региональном канале
17.00 Ток-шоу «Я сама». «Русские мужчины:взгляд со стороны».
18.00 «Выборы-2000».
18.10 Мультфильм.
18.25 «Твой выбор».Молодежная программа.1 ч.
19.00 «Откровенно...».
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.00 «Праздник в вашем доме».
21.15 «Только ты».
22.00 Астро-дайджест.
22.05 «Красотки».Мелодрама.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
8.10 Кинотеатр ТВ-6. «На перекрестках луны».
10.00 «Западное крыло».
11.05 «Радио хит».
14.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 «Шанс».
19.00 Мультфильмы.
19.20 Погода.
19.25 «Поздравления».
20.58 Прогноз погоды.
21.00 «Битва за небеса.Злое жало». 2 часть. Док. фильм.
21.23 Высокая мода.
21.35 Худ.фильм «Марабунта».
23.05 Спорт. программа.

•• Пятница, 6 октября ••

БТ

8.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.05 Новости.
8.10 Столица.
8.40 Потребительская корзина.
9.15 Мультфильмы.
9.55 Родное слово.
10.15 Усадьба.
10.40 Телебарометр.
11.15 «Все мои дети».
12.05 «Песню берите с собой».
13.15 «Петля». Телефильм. 3-я серия,закл.
15.15 «Приключения пса Цивиля».6-я серия и 7-я, закл.
16.05 Мультфильм.
16.15 Регион.
16.40 Телебарометр.
17.10 Док. экран. «Сад в сердце садовника».
17.40 Наш край.
18.00 «Выборы-2000».
19.15 «Сити».
19.40 «Личности XX столетия». Док. сериал «Сокровенные люди».
19.55 «Все мои дети».
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.50 «Подросток». 5-я серия.
23.15 Столичный хит.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.05 Новости.
8.20 «Вавилонская башня».
9.25 «Империя под ударом: Начало века».
10.30 «Прогулки с динозаврами». «Эпоха титанов».
13.25 Программа «Вместе».
14.20 Худ. фильм «Пит и его дракон».
16.05 «Вавилонская башня».
17.30 «Прогулки с динозаврами». «Жестокое море».
18.05 Док. детектив.
18.40 Поле чудес.
19.50 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.45 Кремль — 9. Чисто партийное убийство.
21.30 «Черная комната: 20.00».
22.20 Худ. фильм «Красная скрипка».

РОССИЯ

8.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
8.15 Черным по белому.
8.20 Дежурная часть.
8.35 Мультсериал.
9.00 «Мануэла».
10.30 «Санта-Барбара».
16.30 «Башня».
17.05 Акуна матата.
18.00 «История любви».
19.30 Подробности.
19.55 «Два рояля».
20.55 «Аншлаг» и К°.
22.30 После «Вестей».
22.40 Дежурная часть.
22.55 В пятницу вечером.
23.55 Комедия «Коротышка из Майами».
1.40 Формула скорости.

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 «Каменская. Стечение обстоятельств».
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.20 «Скорая помощь».
10.10 «Любовь и тайны Сансет Бич».
11.25 Худ. фильм «Парашютисты».
13.30 «Растительная жизнь».
14.00 Старый телевизор.
15.30 «Улица Сезам».
16.00 «Элен и ребята».
16.35 Впрок.
16.45 «Полицейская академия».
17.40 Криминал.
18.45 «Глас народа».
20.05 «О, счастливчик!»
21.45 «Женский взгляд».
22.20 «Старый телевизор» приглашает...
0.00 Худ. фильм «Это моя вечеринка».

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 «Ну и молодежь!» Худ. фильм.
13.45 Мультипликация.
14.15 Страна Фестивалия.
14.40 Гербы России.
15.00 Новости.
15.10 Кино - детям. «Маленький бродяга».
15.35 Мультфильм.
15.45 Религии мира. Синтоизм.

МОГИЛЕВ-1

На региональном канале
6.30,7.10 «Ранехонько!»
7.00 «Навіны раніцы».
8.05 «Саманта».
8.50 Мультсериал.
9.15 «Красотки».Мелодрама.

НА КАНАЛЕ БТ

14.25 «Откровенно...»
14.45 Мультфильм.
18.00 «Выборы-2000».
18.25 «Твой выбор». 2 ч.
На региональном канале
16.30 «Из жизни женщины».
17.00 «Парадокс».
17.45 Мультфильм.
18.00 «Выборы-2000».
18.25 «Твой выбор». 2 ч.
19.00 Мультфильм.
19.20 Телемагазин.
19.30 Пунктир.
20.05 «Праздник в вашем доме».
21.20 «Только ты».
22.05 Астро-дайджест.
22.10 Рейтинг-фильм.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
8.10 Боевик «Фармер и Чейз».
10.05 «Западное крыло».
11.00 «Мое кино».
11.30 «Без вопросов».
14.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Гарадскія навіны.
18.45 «Хищники.Медведь-гризли».
19.30 «Поздравления».
20.15 «В гостях у бабки Агапки».
20.30 «Поздравления».
21.20 Высокая мода.
21.30 Гарадскія навіны.
21.45 Боевик «Отчаянный».
23.30 Муз. программа.

•• Суббота, 7 октября ••

БТ

7.00 «Калиф-аист». Фильм-сказка.
8.05 «Сфера».
8.30 Усадьба.
9.00, 15.00, 19.00 Новости.
9.10 Потребительская корзина.
9.25 «Сегодня с вами...»
9.50 Мультфильм.
10.25 «Индаба».
10.50 «Все нормально, мама!»
11.20 Компьютерный полигон.
11.40 Вершина мира.
12.05 Бон тон.
12.35 Око. О рекламе и не только...
13.00 «На гребне волны».
13.45 Дом кино.
14.15 Сделано в Беларуси.
14.30 Познай себя.
15.10 Олимп.
15.40 «Все мы родом из детства».
16.35 «Рыжий клоун». Познавательно-развлекательная программа о цирке.
16.55 «Земляки».
18.00 «Выборы-2000».
19.15 Из достоверных источников.
19.40 «Тайные пружины политики».
20.00 Панорама.
20.55 Футбол. Отборочный матч чемпионата мира. Польша — Беларусь.В перерыве (21.45) — Мультфильм для взрослых.
22.55 «Подросток». 6-я серия, закл.
0.10 Видимо-невидимо.

ОРТ

7.00, 9.00, 14.00, 17.00 Новости.
7.10 Слово пастыря. Митрополит Кирилл.
7.25 Что да как.
7.40 «Альф».
8.15 Клуб путешественников.
9.15 Смак.
9.35 Смехопанорама.
10.05 Играй, гармонь любимая!
10.35 Худ. фильм «Игра всерьез».
12.40 Здоровье.
13.20 «Сверхъестественное: невиданные силы животных».
14.10 Комедия «Баффи».
15.05 Премьера. «КОАПП».
15.35 «Дисней-клуб».
16.05 «Ералаш».
16.15 «Чтобы помнили».
17.10 «Другая жизнь».
18.10 Детектив «Кого убила капля никотина?».
20.00 Время.
20.45 Спецрепортаж.
21.20 Футбол. Сборная Югославии — сборная России.
23.25 Триллер «Девушка на мосту».

РОССИЯ

6.30 Диалоги о рыбалке.
6.55 Чемпионат мира по автогонкам «Формула-1».
8.05 Мультфильм.
8.30 Мультсериал.
9.00 Доброе утро, страна.
9.50 «Сто к одному».
10.35 Сам себе режиссер.
11.05 «Друзья-II».
11.35 Золотой ключ.
11.55 «Комиссар Рекс».
13.00, 19.00 Вести.
13.20 Мелодрама «Вас ожидает гражданка Никанорова».
14.50 «Том и Джерри».
15.00 «Международная панорама».
16.00 «Пресс-клуб».
17.00 Моя семья.
18.00 «ТВ Бинго Шоу».
19.30 «Городок».
20.10 Кинокомедия «День святого Валентина».
21.45 Худ. фильм «Крик-II».
23.55 Худ. фильм «Считалка».

НТВ

7.00, 9.00, 11.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
7.15 «Железный занавес».
8.15 «О, счастливчик!»
9.15 Криминал. «Чистосердечное признание».
9.40 «Экстремальные ситуации».
10.25 «Растительная жизнь».
11.25 Большие деньги.
11.55 Наше кино «Женщины».
13.40 «В нашу гавань заходили корабли».
14.40 «Свидетель века».
15.30 Профессия — репортер.
15.50 Интересное кино.
16.20 Дог-шоу.
16.50 «Она написала убийство».
18.35 Герой дня без галстука.
19.05 «О, счастливчик!»
19.50 «Охота на Золушку».
21.45 Боевик «Рокки».
0.00 Боевик «Бонни и Клайд».

КУЛЬТУРА

9.05 «Аистенок».
9.30 «Российский курьер».
10.10 «Верихо».
10.50 Век кино. «Отарова вдова».
12.00 Бабушкины рецепты.
12.15 Мой цирк.
12.40 Мультфильм.
13.00 Дворцовые тайны.
13.30 Новости культуры.
13.45 Рассказы старого сплетника.
14.10 «Рюи Блаз». Худ. фильм.

МОГИЛЕВ-1

На канале БТ
18.00 «Выборы-2000».
18.15 Док. фильм.
На региональном канале
15.00 «Алые паруса».Фильм-детям.
16.25 Мультсериал.
16.50 «Праздник в вашем доме».
18.00 «Выборы-2000».
18.15 Док. фильм.
19.00 «Праздник в вашем доме».
20.15 Телемагазин.
20.30 «Няньки».Комедия.
22.00 Видеодром.
22.20 «Вспомнить все». Боевик.
0.10 Астро-дайджест.
0.15 «Смертельный мститель». Триллер.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
7.30 Дорожный патруль.
7.40 Ваша музыка.
8.35 Диск-канал.
9.10 «Фактор успеха».
9.40 «Про любовь».
10.15 Театральный понедельник.
10.50 «Пальчики оближешь».
11.25 «Без вопросов».
12.00 Новости.
12.20 «Наши любимые животные».
12.50 Мультфильмы.
13.15 «Своя игра».
13.45 «Все в сад».
14.10 «Академия собственных ошибок».
15.15 Ток-шоу.
16.15 Мультфильм.
16.30 Худ.фильмы: «Самогонщики»-,»Пес-Барбос и необычайный кросс».
17.00 «Поздравления».
18.00 «Благая весть с Риком Ренnером».
18.30 «Поздравления».
19.30 «Террористы». Худ. фильм.
21.00 Высокая мода.
21.10 Худ. фильм «Множественность».
23.05 MTV.

•• Воскресенье, 8 октября••

БТ

7.00 Худ. фильм для детей.
8.05 Конный спорт.
8.35 Здоровье.
9.00, 15.00 Новости.
9.10 Потребительская корзина.
9.25 «Сегодня с вами...»
9.50 Мультиклуб.
10.20 «Индаба».
10.45 Туробъектив.
11.05 «Все нормально, мама!»
11.35 Арсенал.
12.00 Марсово поле.
12.15 Золотые ключи.
12.45 «Вместе - в третье тысячелетие». Знакомство с участниками Международного фестиваля-конкурса детских программ на «Славянском базаре».
13.20 «На гребне волны».
14.05 Белорусский дом.
14.35 Сельчане.
15.15 Фильмы братьев Люмьер. 21 - 25 серии, док.фильм «Крылья рыбака», мультфильм «Телетун». 6-я серия. Худ. фильм «Пардаян».
17.35 Теленавигатор.
18.00 «Выборы-2000».
19.00 «Судьба человека».
19.30 Стадион.
20.00 Резонанс.
20.55 Ток-шоу «Карамболь» с участием группы «Ария».
21.30 Драма «Австралия».
23.25 Суперобраз XXI века.
23.55 Хоккей. Чемпионат ВЕХЛ. ХК «Минск» — ХК «Рига». 2-й и 3-й периоды.

ОРТ

7.00, 9.00, 14.00, 17.00 Новости.
7.10 Служу России!.
7.40 Дисней-клуб: «Аладдин».
8.10 Утренняя звезда.
9.10 «Непутевые заметки».
9.30 Пока все дома.
10.10 Утренняя почта.
10.40 Детектив «Ралли».
12.25 «Эх, Семеновна!»
13.05 В мире животных.
13.45 История одного шедевра. Русский музей.
14.10 Комедия «Баффи».
15.00 Умницы и умники.
15.30 «Дисней-клуб».
15.55 «Серебряный шар».
17.10 «Женские истории».
17.45 Боевик «Воздушная тюрьма».
20.00 Время.
21.00 Комедия «Вид на жительство».
23.00 Время футбола.
23.45 Век кино. «Царь Эдип».

РОССИЯ

6.30 Мультфильм.
7.40 Папа, мама, я — спортивная семья.
8.25 Чемпионат мира по автогонкам «Формула-1».
10.30 Почта РТР
10.45 Русское лото.
11.25 Федерация.
12.10 Парламентский час.
13.00 Вести.
13.20 Диалоги о животных.
14.15 Планета Земля.
15.15 Кинокомедия «За витриной универмага».
17.00 Сам себе режиссер.
17.30 «Маросейка, 12».
19.00 «Зеркало».
20.00 Комедия «Счастливый случай».
22.00 Худ. фильм «Последняя бомба».
0.00 III-й Международный фестиваль искусств имени С. Михоэлса.

НТВ

7.00, 9.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
7.15 «Охота на Золушку».
8.15 «О, счастливчик!»
9.20 «Женский взгляд».
9.50 Без рецепта.
10.20 «Полундра».
11.30 Служба спасения.
12.00 Худ. фильм «Босиком в парке».
13.50 Криминальная Россия.
14.25 «Рублевая зона».
15.30 Большие родители.
16.00 Путешествия натуралиста.
16.30 Профессия — репортер.
16.55 «Она написала убийство».
18.00 Итоги.
19.35 Куклы.
19.50 «Охота на Золушку».
21.00 «Итого».
21.25 Комедия «Игра в четыре руки».
23.25 «Неприкасаемые».

КУЛЬТУРА

9.05 ДТА.
9.30 «Зловредное воскресенье». Худ. фильм.
10.45 Концерт.
11.25 «Консилиум».
11.50 Архитектурная галерея.
12.05 Графоман.
12.30 Мультфильм.
13.00 «Мой Эрмитаж».
13.30 Новости культуры.
13.45 «Осенние портреты».
14.10 «Шуаны». Худ. фильм.

МОГИЛЕВ-1

На канале БТ
18.00 «Выборы-2000».
18.15 Док. фильм.
На региональном канале
15.00 «Скарбы».
15.30 «Большое космическое путешествие».Фильм-детям.
16.35 Мультсериал.
17.00, 19.00 «Праздник в вашем доме».
18.00 «Выборы-2000».
18.15 Док. фильм.
20.15 «Встреча с...» Андрей Макаревич.
21.00 Телемагазин.
21.15 «Анжелика — маркиза ангелов». Мелодрама.
23.10 Астро-дайджест.
23.15 «Однажды вечером». Шоу.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
7.55 «Амба-ТВ».
8.30 «Star СТАРТ».
9.00 «ФАСОН».
9.30 «Шоу Бенни Хилла».
10.05 Интернет-программа.
10.40 «Самые громкие преступления XX века».
11.40 Канон.
12.10 Дорожный патруль. Расследование.
12.30 Худ. фильм «Ноктюрн для барабана и мотоцикла».
14.05 «Вы-Очевидец».
15.05 «И снова 33 квадратных метра».
16.10 «Хищники.Гепард и леопард».
17.00 «Поздравления».
18.00 Джойс Майер. «Жизнь в слове».
18.30 «Поздравления».
19.30 Худ. фильм «Лжец».
20.55 Высокая мода.
21.00 Комедия «Миссис Даутфайер».
23.05 MTV.

23.10 «Темные небеса».

РОССИЯ

8.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
8.15 Черным по белому.
8.20 Дежурная часть.
8.35 Мультсериал.
9.00 «Мануэла».
10.30 «Санта-Барбара».
16.30 Мелодрама «Семейный альбом».
18.00 «История любви».
19.30 Подробности.
19.55 Худ. фильм «Цветы от победителей».
22.30 После «Вестей».
22.40 Дежурная часть.
22.50 Док. фильм «Ленинградское дело».
23.45 Худ. фильм «Серп и молот».
1.30 Горячая десятка.

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 «Каменская. Стечение обстоятельств».
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.20 «Скорая помощь».
10.10 «Любовь и тайны Сансет Бич».
11.30 Худ. фильм «Не забудь... Станция «Луговая».
13.30 Служба спасения.
14.00 Старый телевизор.
15.30 «Элен и ребята».
16.35 Впрок.
16.45 «Полицейская академия».
17.40 Криминал.
18.25 Герой дня.
18.50 «Каменская. Стечение обстоятельств».
19.55 Независимое расследование.
21.40 «Скорая помощь».
22.40 Тушите свет.
23.00 Сегодня в полночь.
23.30 «Антропология».

МОГИЛЕВ-1

На канале БТ
18.00 «Выборы-2000».
18.10 Мультфильм.
18.25 «Твой выбор».Молодежная программа.1 ч.
На региональном канале
17.00 Ток-шоу «Я сама». «Русские мужчины:взгляд со стороны».
18.00 «Выборы-2000».
18.10 Мультфильм.
18.25 «Твой выбор».Молодежная программа.1 ч.
19.00 «Откровенно...».
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.00 «Праздник в вашем доме».
21.15 «Только ты».
22.00 Астро-дайджест.
22.05 «Красотки».Мелодрама.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
8.10 Кинотеатр ТВ-6. «На перекрестках луны».
10.00 «Западное крыло».
11.05 «Радио хит».
14.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 «Шанс».
19.00 Мультфильмы.
19.20 Погода.
19.25 «Поздравления».
20.58 Прогноз погоды.
21.00 «Битва за небеса.Злое жало».
2 часть. Док. фильм.
21.23 Высокая мода.
21.35 Худ.фильм «Марабунта».
23.05 Спорт. программа.

•• Пятница, 6 октября ••

БТ

8.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.05 Новости.
8.10 Столица.
8.40 Потребительская корзина.
9.15 Мультфильмы.
9.55 Родное слово.
10.15 Усадьба.
10.40 Телебарометр.
11.15 «Все мои дети».
12.05 «Песню берите с собой».
13.15 «Петля». Телефильм. 3-я серия,закл.
15.15 «Приключения пса Цивиля».6-я серия и 7-я, закл.
16.05 Мультфильм.
16.15 Регион.
16.40 Телебарометр.
17.10 Док. экран. «Сад в сердце садовника».
17.40 Наш край.
18.00 «Выборы-2000».
19.15 «Сити».
19.40 «Личности XX столетия». Док. сериал «Сокровенные люди».
19.55 «Все мои дети».
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.50 «Подросток». 5-я серия.
23.15 Столичный хит.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.05 Новости.
8.20 «Вавилонская башня».
9.25 «Империя под ударом: Начало века».
10.30 «Прогулки с динозаврами». «Эпоха титанов».
13.25 Программа «Вместе».
14.20 Худ. фильм «Пит и его дракон».
16.05 «Вавилонская башня».
17.30 «Прогулки с динозаврами». «Жестокое море».
18.05 Док. детектив.
18.40 Поле чудес.
19.50 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.45 Кремль — 9. Чисто партийное убийство.
21.30 «Черная комната: 20.00».
22.20 Худ. фильм «Красная скрипка».

РОССИЯ

8.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
8.15 Черным по белому.
8.20 Дежурная часть.
8.35 Мультсериал.
9.00 «Мануэла».
10.30 «Санта-Барбара».
16.30 «Башня».
17.05 Акуна матата.
18.00 «История любви».
19.30 Подробности.
19.55 «Два рояля».
20.55 «Аншлаг» и К°.
22.30 После «Вестей».
22.40 Дежурная часть.
22.55 В пятницу вечером.
23.55 Комедия «Коротышка из Майами».
1.40 Формула скорости.

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 «Каменская. Стечение обстоятельств».
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.20 «Скорая помощь».
10.10 «Любовь и тайны Сансет Бич».
11.25 Худ. фильм «Парашютисты».
13.30 «Растительная жизнь».
14.00 Старый телевизор.
15.30 «Улица Сезам».
16.00 «Элен и ребята».
16.35 Впрок.
16.45 «Полицейская академия».
17.40 Криминал.
18.45 «Глас народа».
20.05 «О, счастливчик!»
21.45 «Женский взгляд».
22.20 «Старый телевизор» приглашает...
0.00 Худ. фильм «Это моя вечеринка».

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 «Ну и молодежь!» Худ. фильм.
13.45 Мультипликация.
14.15 Страна Фестивалия.
14.40 Гербы России.
15.00 Новости.
15.10 Кино - детям. «Маленький бродяга».
15.35 Мультфильм.
15.45 Религии мира. Синтоизм.

МОГИЛЕВ-1

На региональном канале
6.30,7.10 «Ранехонько!»
7.00 «Навіны раніцы».
8.05 «Саманта».
8.50 Мультсериал.
9.15 «Красотки».Мелодрама.

НА КАНАЛЕ БТ

14.25 «Откровенно...»
14.45 Мультфильм.
18.00 «Выборы-2000».
18.25 «Твой выбор». 2 ч.
На региональном канале
16.30 «Из жизни женщины».
17.00 «Парадокс».
17.45 Мультфильм.
18.00 «Выборы-2000».
18.25 «Твой выбор». 2 ч.
19.00 Мультфильм.
19.20 Телемагазин.
19.30 Пунктир.
20.05 «Праздник в вашем доме».
21.20 «Только ты».
22.05 Астро-дайджест.
22.10 Рейтинг-фильм.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
8.10 Боевик «Фармер и Чейз».
10.05 «Западное крыло».
11.00 «Мое кино».
11.30 «Без вопросов».
14.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Гарадскія навіны.
18.45 «Хищники.Медведь-гризли».
19.30 «Поздравления».
20.15 «В гостях у бабки Агапки».
20.30 «Поздравления».
21.20 Высокая мода.
21.30 Гарадскія навіны.
21.45 Боевик «Отчаянный».
23.30 Муз. программа.

•• Суббота, 7 октября ••

БТ

7.00 «Калиф-аист». Фильм-сказка.
8.05 «Сфера».
8.30 Усадьба.
9.00, 15.00, 19.00 Новости.
9.10 Потребительская корзина.
9.25 «Сегодня с вами...»
9.50 Мультфильм.
10.25 «Индаба».
10.50 «Все нормально, мама!»
11.20 Компьютерный полигон.
11.40 Вершина мира.
12.05 Бон тон.
12.35 Око. О рекламе и не только...
13.00 «На гребне волны».
13.45 Дом кино.
14.15 Сделано в Беларуси.
14.30 Познай себя.
15.10 Олимп.
15.40 «Все мы родом из детства».
16.35 «Рыжий клоун». Познавательно-развлекательная программа о цирке.
16.55 «Земляки».
18.00 «Выборы-2000».
19.15 Из достоверных источников.
19.40 «Тайные пружины политики».
20.00 Панорама.
20.55 Футбол. Отборочный матч чемпионата мира. Польша — Беларусь.В перерыве (21.45) — Мультфильм для взрослых.
22.55 «Подросток». 6-я серия, закл.
0.10 Видимо-невидимо.

ОРТ

7.00, 9.00, 14.00, 17.00 Новости.
7.10 Слово пастыря. Митрополит Кирилл.
7.25 Что да как.
7.40 «Альф».
8.15 Клуб путешественников.
9.15 Смак.
9.35 Смехопанорама.
10.05 Играй, гармонь любимая!
10.35 Худ. фильм «Игра всерьез».
12.40 Здоровье.
13.20 «Сверхъестественное: невиданные силы животных».
14.10 Комедия «Баффи».
15.05 Премьера. «КОАПП».
15.35 «Дисней-клуб».
16.05 «Ералаш».
16.15 «Чтобы помнили».
17.10 «Другая жизнь».
18.10 Детектив «Кого убила капля никотина?».
20.00 Время.
20.45 Спецрепортаж.
21.20 Футбол. Сборная Югославии — сборная России.
23.25 Триллер «Девушка на мосту».

РОССИЯ

6.30 Диалоги о рыбалке.
6.55 Чемпионат мира по автогонкам «Формула-1».
8.05 Мультфильм.
8.30 Мультсериал.
9.00 Доброе утро, страна.
9.50 «Сто к одному».
10.35 Сам себе режиссер.
11.05 «Друзья-II».
11.35 Золотой ключ.
11.55 «Комиссар Рекс».
13.00, 19.00 Вести.
13.20 Мелодрама «Вас ожидает гражданка Никанорова».
14.50 «Том и Джерри».
15.00 «Международная панорама».
16.00 «Пресс-клуб».
17.00 Моя семья.
18.00 «ТВ Бинго Шоу».
19.30 «Городок».
20.10 Кинокомедия «День святого Валентина».
21.45 Худ. фильм «Крик-II».
23.55 Худ. фильм «Считалка».

НТВ

7.00, 9.00, 11.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
7.15 «Железный занавес».
8.15 «О, счастливчик!»
9.15 Криминал. «Чистосердечное признание».
9.40 «Экстремальные ситуации».
10.25 «Растительная жизнь».
11.25 Большие деньги.
11.55 Наше кино «Женщины».
13.40 «В нашу гавань заходили корабли».
14.40 «Свидетель века».
15.30 Профессия — репортер.
15.50 Интересное кино.
16.20 Дог-шоу.
16.50 «Она написала убийство».
18.35 Герой дня без галстука.
19.05 «О, счастливчик!»
19.50 «Охота на Золушку».
21.45 Боевик «Рокки».
0.00 Боевик «Бонни и Клайд».

КУЛЬТУРА

9.05 «Аистенок».
9.30 «Российский курьер».
10.10 «Верико».
10.50 Век кино. «Отарова вдова».
12.00 Бабушкины рецепты.
12.15 Мой цирк.
12.40 Мультфильм.
13.00 Дворцовые тайны.
13.30 Новости культуры.
13.45 Рассказы старого сплетника.
14.10 «Рюи Блаз». Худ. фильм.

МОГИЛЕВ-1

На канале БТ
18.00 «Выборы-2000».
18.15 Док. фильм.
На региональном канале
15.00 «Алые паруса».Фильм-детям.
16.25 Мультсериал.
16.50 «Праздник в вашем доме».
18.00 «Выборы-2000».
18.15 Док. фильм.
19.00 «Праздник в вашем доме».
20.15 Телемагазин.
20.30 «Няньки».Комедия.
22.00 Видеодром.
22.20 «Вспомнить все». Боевик.
0.10 Астро-дайджест.
0.15 «Смертельный мститель». Триллер.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
7.30 Дорожный патруль.
7.40 Ваша музыка.
8.35 Диск-канал.
9.10 «Фактор успеха».
9.40 «Про любовь».
10.15 Театральный понедельник.
10.50 «Пальчики оближешь».
11.25 «Без вопросов».
12.00 Новости.
12.20 «Наши любимые животные».
12.50 Мультфильмы.
13.15 «Своя игра».
13.45 «Все в сад».
14.10 «Академия собственных ошибок».
15.15 Ток-шоу.
16.15 Мультфильм.
16.30 Худ.фильмы: «Самогонщики»-,»Пес-Барбос и необычайный кросс».
17.00 «Поздравления».
18.00 «Благая весть с Риком Реннером».
18.30 «Поздравления».
19.30 «Террористы». Худ. фильм.
21.00 Высокая мода.
21.10 Худ. фильм «Множественность».
23.05 MTV.

•• Воскресенье, 8 октября ••

БТ

7.00 Худ. фильм для детей.
8.05 Конный спорт.
8.35 Здоровье.
9.00, 15.00 Новости.
9.10 Потребительская корзина.
9.25 «Сегодня с вами...»
9.50 Мультиклуб.
10.20 «Индаба».
10.45 Туробъектив.
11.05 «Все нормально, мама!»
11.35 Арсенал.
12.00 Марсово поле.
12.15 Золотые ключи.
12.45 «Вместе - в третье тысячелетие». Знакомство с участниками Международного фестиваля-конкурса детских программ на «Славянском базаре».
13.20 «На гребне волны».
14.05 Белорусский дом.
14.35 Сельчане.
15.15 Фильмы братьев Люмьер. 21 - 25 серии, док.фильм «Крылья рыбака», мультфильм «Телетун». 6-я серия. Худ. фильм «Пардаян».
17.35 Теленавигатор.
18.00 «Выборы-2000».
19.00 «Судьба человека».
19.30 Стадион.
20.00 Резонанс.
20.55 Ток-шоу «Карамболь» с участием группы «Ария».
21.30 Драма «Австралия».
23.25 Суперобраз XXI века.
23.55 Хоккей. Чемпионат ВЕХЛ. ХК «Минск» — ХК «Рига». 2-й и 3-й периоды.

ОРТ

7.00, 9.00, 14.00, 17.00 Новости.
7.10 Служу России!.
7.40 Дисней-клуб: «Аладдин».
8.10 Утренняя звезда.
9.10 «Непутевые заметки».
9.30 Пока все дома.
10.10 Утренняя почта.
10.40 Детектив «Ралли».
12.25 «Эх, Семеновна!»
13.05 В мире животных.
13.45 История одного шедевра. Русский музей.
14.10 Комедия «Баффи».
15.00 Умницы и умники.
15.30 «Дисней-клуб».
15.55 «Серебряный шар».
17.10 «Женские истории».
17.45 Боевик «Воздушная тюрьма».
20.00 Время.
21.00 Комедия «Вид на жительство».
23.00 Время футбола.
23.45 Век кино. «Царь Эдип».

РОССИЯ

6.30 Мультфильм.
7.40 Папа, мама, я — спортивная семья.
8.25 Чемпионат мира по автогонкам «Формула-1».
10.30 Почта РТР
10.45 Русское лото.
11.25 Федерация.
12.10 Парламентский час.
13.00 Вести.
13.20 Диалоги о животных.
14.15 Планета Земля.
15.15 Кинокомедия «За витриной универмага».
17.00 Сам себе режиссер.
17.30 «Маросейка, 12».
19.00 «Зеркало».
20.00 Комедия «Счастливый случай».
22.00 Худ. фильм «Последняя бомба».
0.00 III-й Международный фестиваль искусств имени С. Михоэлса.

НТВ

7.00, 9.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
7.15 «Охота на Золушку».
8.15 «О, счастливчик!»
9.20 «Женский взгляд».
9.50 Без рецепта.
10.20 «Полундра».
11.30 Служба спасения.
12.00 Худ. фильм «Босиком в парке».
13.50 Криминальная Россия.
14.25 «Рублевая зона».
15.30 Большие родители.
16.00 Путешествия натуралиста.
16.30 Профессия — репортер.
16.55 «Она написала убийство».
18.00 Итоги.
19.35 Куклы.
19.50 «Охота на Золушку».
21.00 «Итого».
21.25 Комедия «Игра в четыре руки».
23.25 «Неприкасаемые».

КУЛЬТУРА

9.05 ДТА.
9.30 «Зловредное воскресенье». Худ. фильм.
10.45 Концерт.
11.25 «Консилиум».
11.50 Архитектурная галерея.
12.05 Графоман.
12.30 Мультфильм.
13.00 «Мой Эрмитаж».
13.30 Новости культуры.
13.45 «Осенние портреты».
14.10 «Шуаны». Худ. фильм.

МОГИЛЕВ-1

На канале БТ
18.00 «Выборы-2000».
18.15 Док. фильм.
На региональном канале
15.00 «Скарбы».
15.30 «Большое космическое путешествие».Фильм-детям.
16.35 Мультсериал.
17.00, 19.00 «Праздник в вашем доме».
18.00 «Выборы-2000».
18.15 Док. фильм.
20.15 «Встреча с...» Андрей Макаревич.
21.00 Телемагазин.
21.15 «Анжелика — маркиза ангелов». Мелодрама.
23.10 Астро-дайджест.
23.15 «Однажды вечером». Шоу.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
7.55 «Амба-ТВ».
8.30 «Star СТАРТ».
9.00 «ФАSОН».
9.30 «Шоу Бенни Хилла».
10.05 Интернет-программа.
10.40 «Самые громкие преступления XX века».
11.40 Канон.
12.10 Дорожный патруль. Расследование.
12.30 Худ. фильм «Ноктюрн для барабана и мотоцикла».
14.05 «Вы-Очевидец».
15.05 «И снова 33 квадратных метра».
16.10 «Хищники.Гепард и леопард».
17.00 «Поздравления».
18.00 Джойс Майер. «Жизнь в слове».
18.30 «Поздравления».
19.30 Худ. фильм «Лжец».
20.55 Высокая мода.
21.00 Комедия «Миссис Даубтфайер».
23.05 MTV.

ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ

...з Мсьціслава

Нядаўна на радзіме маці Уладзімера Караткевіча – старажытнай Мсьціслаўшчыне, пачаліся здымкі аўтабіяграфічнага фільма пра жыцьцё і дзейнасьць найвялікшага філёзафа і летуценьніка Беларусі.

Уладзімер Караткевіч добра ведаў гісторыю Мсьціслава, як і гісторыю ўсёй усходняй Беларусі, любіў гэты ціхі горад і часта прыязджаў сюды. Вось па сьлядах славутага беларуса і спрабуе ісьці здымачная група ў спробах стварэньня фільма. Ёсьць спадзяваньне, што нягледзячы на сумныя рэаліі сучаснасьці, карціна атрымаецца найбольш адпавядаючай духу Паэта і адлюструе Праўду ягонага жыцьця.

...з Асіповічаў

Пагрозай пікету жыхары так званага ўсходняга гарадка дабіліся падачы ў свае дамы гарачай вады.

Прычынаў перабояў, па словах выканкамаўскіх спэцыялістаў, шмат: рамонт сыстэмы, недахоп энэргарэсурсаў, недысцыплінаваная аплата за камунальныя паслугі і да т.п. Доўгі час гэтыя тлумачэньні прымаліся людзьмі да ўвагі. Аднак цярпеньню прыйшоў канец. Спачатку жыхары наладзілі масавую тэлефанічную атаку на адпаведныя ўстановы. Потым папярэдзілі пра пікет – і вада адразу "знайшлася".

Мясцовы фольк-мадэрн-гурт "Куцьцякі" адмовіўся ад гонару выступіць на "дажынках.

Музыкі заявілі, што не даруюць уладзе забароны свайго выступу ў Магілёве на сьвяткаваньні Дня незалежнасьці, калі загадзя абвешчаны канцэрт у ДК швэйнікаў (пра гэта "ТМ" паведамляў) высілкамі цяперашніх ідэалягічных наглядчыкаў быў груба сарваны. Гурт абвесьціў, што будзе ігнараваць цяпер просьбы ўладаў аб канцэртах і выступах. "Мы – гурт іншага палёту", – сказаў з гэтае нагоды адзін зь ягоных кіраўнікоў.

Відавочна напаляецца канкурэнтнае змаганьне за дэпутацкае месца паміж кандыдатамі, што балятуюцца ў раёне – Ліўшыцам (цяперашнім дэпутатам) і Паповым (міністрам сельскай гаспадаркі).

Улады на баку міністра, дарэчы, колішняга першага сакратара мясцовага райкаму КПБ, а таму ён ня надта напружваецца. Пакуль за яго "працуе" група падтрымкі. А вось сп. Ліўшыц ідзе да ўсіх, дзе ёсьць магчымасьць дамовіцца пра сустрэчу. Завітаў нават на сход прадпрымальнікаў, паабяцаўшы ім падтрымку. Што перашкаджала дэпутату дапамагаць прыватнаму эканамічнаму сэктару мінулыя 5 год, засталося невядомым.

Рыгор ЛАТЫШЭВІЧ

...з Клімавічаў

Невясёлыя лічбы, пра якія ўдалося даведацца ў райвыканкаме, у чарговы раз сьведчаць пра беспэрспэктыўнасьць абранага беларускім кіраўніцтвам шляху развіцьця сельскай гаспадаркі.

Неабходнасьць рабіць пэўныя захады для выпраўленьня цяжкага становішча відавочная. Згодна статыстычных дадзеных, запазычанасьць клімавіцкіх прадпрыемстваў усіх формаў уласнасьці толькі за энэрганосьбіты, складае больш за 800 мільёнаў рублёў. Прыкладна 65% ад гэтай сумы запазычылі дзяржаве калгасы і саўгасы Клімаўшчыны.

Аднак калі параўнаць вытворчы патэнцыял, колькасьць працуючых, а таксама маштабы дзейнасьці прадпрыемстваў раёна, якія не займаюцца сельскай гаспадаркай й адпаведныя паказчыкі калектыўных гаспадарак, то гэтае параўнаньне яўна будзе не на карысьць апошніх.

Такім чынам, нават той чалавек, што не валодае спэцыяльнымі ведамі, бяз цяжкасьці можа зрабіць выснову – калгасы працуюць надзвычай неэфэктыўна і стратна.

Андрэй КУЗЬМІН

КУТОК ФІЛЯТЭЛІСТА

Зоркі нашага балета

У траўні бягучага году Беларуская пошта зрабіла сапраўдны падарунак нашым філятэлістам і ўсім людзям, хто шануе беларускую культуру. У паштовы абарот была выпушчаная сэрыя, прысьвечаная балетным пастаноўкам Нацыянальнага акадэмічнага тэатру балета Беларусі.

Сэрыя гэтая складаецца з маркі, блёка, аднабаковай маркіраванай карты й капэрты першага дня. На іх зьмешчаныя фрагмэнты балетаў, аўтарам якіх быў мастацкі кіраўнік тэатру Валянцін Елізар'еў. Ён лічыцца адным з самых выдатных майстраў эўрапейскай клясычнай балетнай культуры. В.Елізар'еў быў прызначаны на пасаду мастацкага кіраўніка беларускага балетнага тэатру ва ўзросьце 26 (!) гадоў. Зрабіў ён звыш 20 спэктакляў ня толькі ў нашым нацыянальным тэатры, але і па-за межамі Беларусі (у Стамбуле, Любліне, Варшаве, Маскве і Ленінградзе). Акрамя таго, на "Беларусьфільме" і на цэнтральным савецкім тэлебачаньні выйшлі 11 экранных вэрсіяў ягоных балетаў. З 1992 году ён – сябра Рады Эўропы па культуры. За некалькі год да гэтага ангельская прэса напісала, што Елізар'еў ёсьць адным з трох найлепшых балетмайстраў Савецкага Саюзу.

Паштовая сэрыя грунтуецца на каляровых фотакартках з выявамі сцэнаў з найбольш знакамітых спэктакляў Елізар'ева. На іх можна пабачыць нашых вядомых балетных актораў. На марцы бачым момант дуэтнага танцу Адама і Евы з "Стварэньня сьвету" у выкананьні Ю.Траяна і Л.Бржазоўскай. На паштовым блёку – сцэна з балету "Страсьці/Рагнеда", які пасьля сваёй прэм'еры ў 1995 годзе выклікаў усхваляваны й цёплы водгук у беларускай інтэлігенцыі. Менавіта за пастаноўку гэтага твору В.Елізар'еў быў узнагароджаны прызам Міжнароднай асацыяцыі дзеячаў харэаграфіі "Бэнуа дэ ля данс" у Парыжы й мэдалём Францыска Скарыны ў Беларусі. У цэнтры кампазыцыі выяўлены князь Рагвалод і князёўна Рагнеда (іхныя ролі выконвалі А.Няцветаў і І.Душкевіч). Паштовая картка зьмяшчае сцэну з вакальна-харэаграфічнага спэктаклю "Карміна-Бурана". Тут мастацкае і паліграфічнае выкананьне выглядае самым удалым з усёй сэрыі. Вельмі добра атрымаліся акторы А.Фадзеева і А.Фурман, якія выконвалі ролі Распусьніцы і Аббата. Дарэчы, для тэатральнага мастака Э.Гейдэбрэхта, які зрабіў эскізы для касьцюмаў у спэктаклі, гэта быў дэбют на менскай сцэне.

Напярэдадні выпуска ў абарачэньне маркі й блёка быў падрыхтаваны адмысловы штэмпель і немаркіраваная капэрта, на якой зьмясьцілі сцэну "Рабы" з балета "Спартак", дзе бачым выканаўцаў В.Камкова і Н.Дадзішкіліані. Афармленьнем сэрыі займаўся мастак Гапіенка, які, дарэчы, працуе ў Нацыянальным балетным тэатры й гэта была яго першая праца ў галіне паштовых мініятураў.

Рысь Беларуская

25 жніўня 2000 году ў паштовы абарот выйшла сэрыя з чатырох маркаў, прысьвечаная эўрапейскай рысі – драпежнаму зьверу, які жыве і ў Беларусі. Аднак, калі ў мінулыя часы рысі былі звычайнымі насельнікамі нашых лясоў, дык зараз іх амаль не засталося, акром як у Чырвонай кнізе.

Дзьве маркі маюць намінал у 100 рублёў, дзьве – у 150. Наклад – 120 тысячаў сэрыяў. Таксама маркі былі выпушчаныя й малым лістом (у ім па дзьве маркі кожнага віду). Гэты наклад складае 40 тысячаў. У дзень выпуску на менскім паштамце праводзілася гашэньне штэмпелем першага дня. Сэрыю, штэмпель і капэрту першага дня зрабіў мастак Г.Долбік. Для аматараў была выробленая й паштовая картка з выяваю рысі.

Выпуск сэрыі быў ініцыяваны Сусьветным фондам аховы зьвяроў, таму на ўсіх марках маецца лягатып фонду: стылізаваная выява панды і абрэвіятура WWF.

Уладзімер ЗАРЭМСКІ

БЕЛАПАН для «ТМ»

Група сябраў Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі ("Народная Грамада"), нязгодных з дзеяньнямі свайго кіраўніцтва, выступіла з заявай аб стварэньні ўнутрыпартыйнай фракцыі.

Сярод аўтараў заявы намесьнік старшыні партыі Аляксей Кароль, сябры ЦК партыі Аляксандар Абрамовіч, Тацяна Алесіна, Валянцін Аскірка, Павал Знавец, Міхаіл Варанец, Міхаіл Патрэба, Іван Каліноўскі, Іосіф Палубятка й іншыя.

У заяве адзначаецца, што стварэньне ўнутрыпартыйнай фракцыі абумоўленае занепакоенасьцю пэўнымі негатыўнымі тэндэнцыямі ва ўнутрыпартыйным жыцьці, якія найбольш ярка праяўляюцца у спаўзаньні БСДП да аўтарытарных мэтадаў кіраваньня і ў падборы кадраў па прынцыпу асабістай адданасьці, у выкарыстаньні асобнымі кіраўнікамі БСДП яе аўтарытэту для задавальненьня асабістых кар'ерных амбіцыяў, а таксама ў прыняцьці, насуперак рэзалюцыі Кангрэса дэмакратычных сіл аб стаўленьні да парлямэнцкіх выбараў, "двухсэнсоўнай пастановы аб юрыдычным няўдзеле, а фактычна аб удзеле БСДП (НГ) у выбарчым фарсе".

Было адзначана, што такі крок выкліканы спробай захаваць БСДП (НГ), зь якой апошнім часам пачаўся масавы выхад партыйцаў, нязгодных з рашэньнем удзельнічаць у парлямэнцкіх выбарах. Лідэр партыі М.Статкевіч заявіў, што ня ставіцца да стварэньня фракцыі сур'ёзна.

●

Шэсьць чалавек былі арыштаваныя ў Менску вечарам 24 верасьня падчас дэманстрацыі супраць Сусьветнай гандлёвай арганізацыі.

Усяго ня менш за 30 чалавек прайшлі да Дзяржаўнага музычнага тэатра ў знак салідарнасьці з дэманстрацыямі, якія праходзяць гэтымі днямі ў Празе падчас форуму СГА. Міліцыя практычна адразу спыніла дзеяньні маніфэстантаў. Паводле зьвестак "Хартыі-97", тыя былі зьбітыя. У ліку арыштаваных апынуўся і фотакарэспандэнт газэты "Наша Свабода", у якога міліцыянты засьвяцілі фотаплёнку. Пасьля складаньня пратаколаў аб незаконным пікетаваньні ўсіх арыштаваных адпусьцілі.

●

Канцэпцыю эфэктыўнага і ўстойлівага разьвіцьця Беларусі разгледзелі 25 верасьня ў Менску ўдзельнікі міжнароднай канфэрэнцыі "Беларусь: мадэлі будучыні".

Кіраўнік рабочай групы па падрыхтоўцы канцэпцыі "Стратэгіі для Беларусі" Мячаслаў Грыб нагадаў, што ўпершыню гэты праект быў абмеркаваны сёлета ў сакавіку. Пасля гэтага канцэпцыя была істотна дапрацаваная. Аднак многія ўдзельнікі дыскусіі, аддаючы належнае вялікай працы, зробленай вучонымі, гаварылі аб тым, што стратэгію яшчэ можна палепшыць. Так, на думку Алега Трусава, неабходна сфармуляваць паняцьце нацыянальнай ідэі і вызначыць шляхі яе ўвасабленьня. Прафэсар Юры Хадыка зьвярнуў увагу на тое, што ў канцэпцыі недастаткова прапісаная тэма незалежнасьці Беларусі – як палітычнай, так і эканамічнай. Ён нагадаў, што яшчэ 10 гадоў таму Беларускі Народны Фронт распрацаваў сваю канцэпцыю разьвіцьця краіны, у якой, у прыватнасьці, ішла размова пра стварэньне чарнаморска-балтыйскага калектара, які гарантаваў бы энэргетычную самастойнасьць Беларусі.

●

25 верасьня грамадзянін Польшчы Генрык Даброўскі адправіўся з Оршы ў пасёлак Катынь, што пад Смаленскам (Расея).

Такім чынам ён працягвае сваю акцыю, мэта якой – даніна памяці польскім афіцэрам і інтэлігентам, расстраляным у 1940 годзе савецкім НКВД у Катыні, а таксама ўсім палякам, якія загінулі ў гады Другой сусьветнай вайны. Сваё пешае паломніцтва Генрык Даброўскі пачаў у Варшаве 1 верасьня, а 4-й гадзіне 45 хвілінаў раніцы, – менавіта ў гэты час 61 год таму пачалася Другая сусьветная вайна. Працягваючы шлях днём і ноччу, падарожнік прайшоў да Оршы больш за тысячу кілямэтраў. Ён пабываў у Вільні, Менску і Талачыне, а 24 верасьня выступіў на ранішняй імшы перад прыхаджанамі Аршанскага касьцёла Сьвятога Язэпа. У Катыні, на месцы расстрэлу, Генрык Даброўскі запаліць сьвятую сьвечку і памоліцца за душы загінуўшых суайчыньнікаў. Ён зазначыў, што ў Беларусі яго ўразілі высокая духоўнасьць і вера людзей.

●

26 верасня ў Беларусі былі зноў павышаныя цэны на нафтапрадукты. Трэба сказаць, што з часу апошняга павышэньня не прайшло і дзесяці дзён.

Цяпер, згодна з загадам кіраўніцтва дзяржканцэрна "Белнафтахім", літар бэнзіну А-76, які рэалізуецца прадпрыемствамі канцэрна праз аўтазаправачныя станцыі, каштуе 404 рублі, АІ-92 – 505 рублёў, АІ-95 – 579 рублёў. Літар дызэльнага паліва каштуе 375 рублёў. На аўтамагістралі "Берасьце – Масква" цэны наступныя: літар бэнзіну А-76 – 412 рублёў, АІ-92 – 515 рублёў, АІ-95 – 591 рубель, дызельнага паліва – 383 рублі.

Асноўнай прычынай павышэньня цэнаў, як тлумачаць ва ўрадзе, ёсьць патрэба "Белнафтахіма" у абаротных сродках, якія неабходныя для закупкі вуглевадароднай сыравіны дзеля забесьпячэньня краіны гаруча-змазачнымі матэрыяламі ў восеньска-зімовы пэрыяд.

БЕЛАПАН для «ТМ»

ПА ХВАЛЯХ РАДЫЁ «СВАБОДА»: ЛІСТЫ З КАЛІФОРНІІ

Беларусь у Амэрыцы

Дырэктар Беларускай службы Радыё Свабода Аляксандар Лукашук зараз знаходзіцца ў Стэнфардзкім унівэрсытэце (ЗША), дзе ўдзельнічае ў акадэмічным жыцьці і працуе над кнігай, прысьвечанай "халоднай вайне". Яго ўражаньні ад пабачанага, пачутага, знойдзенага ў архівах складаюць зьмест цыклю перадачаў "Лісты з Каліфорніі", які штотыднёва гучыць на хвалях Беларускай службы радыё "Свабода".

"ТМ" мяркуе знаёміць з новым цыклем перадачаў сваіх чытачоў. Зразумела, што каліфарнійскія "Лісты" адаптаваныя да асаблівасьцяў газэты.

Гувэраўская вежа, дзе я зараз знаходжуся, – самы высокі будынак у Стэнфардзе і на дзясяткі міляў навокал. З адзінаццатага паверху, дзе месьціўся працоўны кабінэт 31-га амэрыканскага прэзыдэнта, добра відаць, што Каліфорнія – штат пераважна двух-трохпавярховых драўляных дамкоў, крытых дранкай. У Беларусі таксама нават за часам дэфіцытнага шыферу і яшчэ больш дэфіцытнай бляхі ўмелі крыць дах невялікімі, тонка надранымі з каподы дошчачкамі.

Вясковы пэйзаж Каліфорніі тлумачыцца тэктанічнымі прычынамі – драўляныя пабудовы самыя бясьпечныя ў часе землятрусаў, якія чуйныя сэйсмолягі рэгіструюць тут ці не штотыдня. "Быццам тэр'ер шкамутае пацука" – так адзін мясцовы прафэсар перадаваў свае ўражаньні ад разбуральных падземных штуршкоў 1906 году. Апошні землятрус адбыўся сёлета на пачатку верасьня – ноччу крыху пагойдала, назаўтра ўсе мужна дзяліліся ўражаньнямі, але я тут нічога не дадам, бо свой першы каліфарнійскі землятрус папросту праспаў...

Аляксандар Салжаніцын, які працаваў у Гувэраўскай вежы падчас свайго амэрыканскага выгнаньня, назваў яе "лепшым сховішчам гісторыі рэвалюцыі". Маргарэт Тэтчар лічыць "незаменным" Гувэраўскі ўнёсак у перамогу ў халоднай вайне. Стымулюючы асяродак для сумеснай працы выдатных навукоўцаў, – так характарызуе Інстытут Нобэлеўскі ляўрэат эканаміст Мілтан Фрыдман.

Гувэраўскі інстытут ці, як тут кажуць, проста Гувэр, уключае бібліятэку з 2-х млн. тамоў і архіў, дзе захоўваюцца 50 млн. дакумэнтаў. Калі гэтыя багацьці паставіць на адну паліцу, яна працягнецца на 25 міляў.

Беларускую калекцыю я знайшоў на 9-м паверсе. У поўным парадку захоўваюцца выданьні Рады БНР, кніжкі з друкарні Марціна Кухты "Гутаркі аб небі і зямлі", выпушчаныя ў Пецярбургу ў 1907 годзе. Па "Лемантару" Янкі Станкевіча можна хоць зараз вучыць дзяцей беларускай лацінцы, а хто будзе пайдачыць, таму трэба прачытаць страшнае апавяданьне пра ваўка зь месячніка "Лучынка", які ў 1914 годзе ў менскай электрадрукарні Нахумава выпускаў легендарны рэдактар "Нашай Нівы" Аляксандар Уласаў.

Уласаў нарадзіўся 16 жніўня 1874 году. Сын каваля і квакерскай прапаведніцы Гербэрт Гувэр – на шэсьць дзён раней. Абодва вучыліся на інжынэраў, выдавалі кнігі, займаліся асьветніцкай дзейнасьцю, закладалі бібліятэкі, займалі выбарчыя пасады (Гувэр у 1928г. стаўся прэзыдэнтам ЗША, А.Уласаў абіраўся сэнатарам II Рэчы Паспалітай). Аднак памятаюць і шануюць іх на радзіме вельмі па-рознаму.

Гувэр асабіста праектаваў вежу (архіў)– свой падарунак альма матэр – і назіраў за будаўніцтвам. Падчас урачыстага адкрыцьця ён так акрэсьліў мэту новай установы: "Спрыяць міру. Матэрыялы, сабраныя тут, супрацьстаяць усім, хто выступае за вайну. Яны павінны прыцягваць усіх, хто шукае мір". Калекцыю Гувэр пачаў зьбіраць у 1914 годзе, падчас першай усясьветнай вайны. Цырымонія адкрыцьця вежы адбывалася 20 чэрвеня 1941 году. Менавіта дакумэнты бліжэйшага будучага складуць ці не самую значную частку архіву.

Беларускі разьдзел бібліятэкі налічвае больш за 5 тыс. выданьняў, у тым ліку больш за сотню назваў розных газэтаў, часопісаў, альманахаў. У інфармацыйным буклеце Архіву гаворыцца: "У справах Беларусі захоўваюцца матэрыялы Беларускага Вызвольнага Фронту зь Лёндану, Беларускай Цэнтральнай Рады зь Нью-Ёрку і сёньняшняга Беларускага Народнага Фронту ў Беларусі". У архіўных цёмна-шэрых скрынках зь цьвёрдага кардону чакаюць свайго вывучэньня сьведчаньні пра жыцьцё пад акупацыяй, савецкую партызанку, лісты вязьняў сталінскіх лягераў.

Лістоў Аляксандра Ўласава ў калекцыі няма – на час адкрыцьця Гувэраўскай вежы яго ўжо тры месяцы не было ў жывых – яго, арыштаванага НКВД, забілі ў турме. Ягоны аднагодак Гербэрт Гувэр, пакінуўшы Белы Дом у 1933 годзе, працягваў служыць сваёй краіне – пісаў кнігі (агулам тры дзясяткі), займаўся дабрачыннасьцю. Ягоны досьвед запатрабавалі прэзыдэнты Трумэн і Эйзэнхаўэр. Адэпт тэхнічнага прагрэсу, удзельнік самай першай тэлеперадачы ў 1927 годзе, Гувэр дачакаўся масавага разьвіцьця тэлебачаньня, палёту першага амэрыканскага астранаўта і, перажыўшы Джона Кэнэдзі, памёр у 1964 годзе ва ўзросьце 90 гадоў. Міжволі думаецца тут, а хто з больш-менш вядомых беларускіх дзеячаў у 20-ым стагодзьдзі можа пахваліцца прыстойным векам – хіба толькі эмігранты, якія своечасова пакінулі Бацькаўшчыну...

Штогод з калекцыяй Гувэра працуюць каля 7 тыс. чалавек – амэрыканскія дасьледчыкі, навукоўцы з 40 краінаў, але больш за ўсё – студэнты Стэнфардзкага ўнівэрсытэту, часткай якога й зьяўляецца Гувэраўскі інстытут. Навучальны год яшчэ не пачаўся, ва ўнівэрсытэцкім гарадку параўнальна ціха – супрацоўнікі гавораць, што гэта зацішак перад бурай. Мяне ўжо папярэдзілі, што самае небясьпечнае тут – не землятрусы, а студэнты і студэнткі на роварах.

Што ж, пабачым – я і сам кожную раніцу, ад месца дзе пасяліўся, кручу пэдалі праз палі Стэнфардзкай фэрмы, пальмавыя алеі, якія не даюць аніякага ценю, далей пад крытымі калянадамі, дзе ёсьць паратунак ад бязьлітаснага каліфарнійскага сонца, праязджаю чатыры з 17 унівэрсытэцкіх бібліятэкаў, кніжную краму, банк, пошту, дзьве ці тры вулічныя кавярні й падымаюся на Гувэраўскую вежу – самае беларускае месца на ціхаакіянскім узьбярэжжы Амэрыкі.

Дарэчы, тут мне і сказалі, што я не падобны да беларуса, бо беларусы, на думку тутэйшых дасьледчыкаў, павіны выглядаць зусім інакш. Але пра гэта – у наступным лісьце з Каліфорніі.

Аляксандар ЛУКАШУК

РУБРЫКА ДОКТАРА ВАСІЛЯ АЎРАМЕНКІ

Хлеб надзённы... і склероз

Чалавек ёсьць тое, што ён есьць – казалі старажытныя кітайцы, і елі ўсё запар, нават чарвякоў, зьмеяў і сабак. Сучасная мэдыцына сьцьвярджае, што здароўе шмат у чым залежыць ад ежы, а некаторыя хваробы зьяўляюцца вынікам няправільнага харчаваньня. У шэрагу іншых называюць атэрасклероз сасудаў, які прыводзіць да інфарктаў ды інсультаў – галоўнай прычыны сьмерцяў у нашым грамадзтве.

Найбольш папулярная гэтая тэма ў багатых краінах, дзе вялікі выбар харчовых прадуктаў, а выдаткі на іх не перавышаюць 5-7% сямейных бюджэтаў. У нас жа, беларусаў, выбар абмяжоўваецца "чаркай і скваркай", ды на тое ідзе 60-70% заробкаў. Таму казаць пра правільнае харчаваньне нам не выпадае. Большасьць людзей жыве, абы пад'есьці, і ўжо ня важна – чаго і як.

Тым ня менш, больш паловы беларусаў паміраe якраз ад сасудзістых хваробаў сэрца і мазгоў, якія так ці йнакш зьвязаныя з атэрасклерозам. Таму злабадзённасьць згаданай праблемы будзе актуальнай яшчэ не для аднаго пакаленьня беларусаў.

Па сучасных уяўленьнях атэрасклероз ёсьць дачаснае старэньне сасудаў, калі ў іхных сьценках адкладаюца тлушчавыя бляшкі (халестэрын), што перашкаджаюць руху крыві і нармальнаму сілкаваньню сэрца, мазгоў ды іншых органаў. Таму асаблівая ўвага надаецца колькасьці халестэрыну ў крыві. Высокі ўзровень халестэрыну сьведчыць аб вялікай рызыцы разьвіцьця атэрасклерозу. А паколькі халестэрын трапляе да нас празь ежу, то вялікае значэньне мае харчаваньне. Існуе шмат "безхалестэрынавых" дыетаў і мэтодыкаў "ачышчэньня арганізму". Пералічыць усе немагчыма, таму прыпынюся толькі на прынцыповых пытаньнях і прааналізую асобныя групы прадуктаў.

Па-першае, трэба сказаць, што халестэрын, на які звальваюць усе беды, ніякі ня "яд", а фізыялягічны прадукт, неабходны для жыцьця ў пэўных дозах. Ёсьць й іншыя тлушчавыя рэчы, што "вінаватыя" у атэрасклерозе, але яны менш вядомыя.

Па-другое, многія сыстэмы "ачышчэньня крыві", і асабліва – галадаваньне, прыводзяць да значнага, але часовага, зьніжэньня халестэрыну, пасьля чаго зноў магчымы вялікі пад'ём. Таму лепш аддавайце перавагу менш радыкальным, аднак працяглым мэтодыкам і дыетам, магчыма, нават іхнаму пастаяннаму выкарыстаньню.

Па-трэцяе, прыслухацца да маіх парадаў варта тым, каму ужо за сорак. Аднак, калі хаця б адзін з вашых бацькоў хварэў на атэрасклероз або перанёс інфаркт міякарда ці інсульт, згаданыя рэкамэндацыі актуальныя ўжо пасьля 30 гадоў. Бо атэрасклероз імкліва маладзее й тое, што раней лічылася хваробай старых людзей, сёньня сустракаецца ў сярэднім, і нават у маладым узросьце.

Такім чынам, для прафіляктыкі атэрасклерозу варта абмежаваць ужываньне ўсіх тлушчаў, асабліва жывёльнага паходжаньня – сала, масла, сьметаны, бараняга лою й г.д. У абмежаванай колькасьці можна ўжываць алеі – соевы, [illegible]чнікаў[illegible]авы, аліўка[illegible]ш. [illegible]а мяса, дык раю есьці [illegible]цяляціну. Менш – посную ялавічыну, шынку, ныркі, пячонку. Ня трэба ўжываць сьвініну, карэйку, салямі, гуся, качку, скуру хатняй птушкі.

Рыбу можна есьці ўсю "белую" і "чырвоную", а таксама селядзец, сардыну, тунец, ня трэба – ікру.

Зерневыя: раю авёс, жыта, грубага памолу муку і хлеб зь яе. Абмежаваць пажадана прыём белага хлебу, паліраванага рысу, салодкіх кашаў.

Непажаданыя прадукты: пірожныя, пудынгі, бісквіты, тарты, печыва.

Садавіну-гародніну можна есьці амаль усю, акрамя смажанай альбо тушонай на тлушчы бульбы, а таксама чыпсаў. Абмежаваць пажадана прыём фруктаў у сыропах, міндалю, лясных арэхаў і смажанай на алеі бульбы.

Сярод напояў аддавайце перавагу гарбаце, каве, мінэральнай вадзе, сокам, слабаалькагольнаму піву. Абмежаваць трэба ўжываньне крэпкага алькаголю, у тым ліку салодкага. Францускія мэдыкі раяць чырвонае сталовае віно ў колькасьці 300-400 ml у дзень, што па іхняму меркаваньню прыпыняе разьвіцьцё атэрасклерозу. Амэрыканцы ж лічаць, што прафіляктычным дзеяньнем валодае і гарэлка (альбо віскі) – 50-60 ml у дзень (4 стал. лыжкі). Большыя дозы ўжо шкодзяць нэрвовай сыстэме ды сэрцу. Але ж хіба гэта магчыма, каб нашыя людзі ўжывалі гарэлку сталовымі лыжкамі?.. Таму такая парада мае хутчэй тэарэтычны інтарэс, а не практычнае значэньне. Да таго ж, ужываньне нават 50 ml гарэлкі ў дзень запатрабуе на год... 36 пляшак, што таксама застаўляе задумацца.

А ўвогуле для прафіляктыкі атэрасклерозу мае значэньне і колькасьць перажытых стрэсаў, і фізычная актыўнасьць. Калі няма магчымасьці бегаць, плаваць ці гуляць у тэніс, можна хаця б праходзіць за дзень 6-7 km пешшу, што таксама будзе спрыяць зьніжэньню ўзроўню халестэрыну.

Карыснымі могуць быць і разгрузачныя дні, калі раз на тыдзень вы пагаладуеце, альбо будзеце есьці толькі салаты з гародніны ці фрукты. Каліфарнійскія мэдыкі даказалі, што пры рацыянальным харчаваньні, дастатковай фізычнай актыўнасьці й правільным жыцьцёвым укладзе атэрасклероз можа ня толькі прыпыняцца, але і рэгрэсаваць, зьмяншацца.

...Ня ўсё яшчэ згублена, і нават калі вы хворыя, не апускайце рукі – многае можна яшчэ выправіць. Зьвярніце ўвагу на сябе й на тое, што вы ясьцё. Смачнай і здаровай вам ежы!

ПРА СЯБЕ І ЧАС

Што дае моцы ў жыцьці і творчасьці

Наша размова з Валянцінам Ермаловічам мелася завяршыцца напісаньнем артыкула пра яго – галоўнага рэжысэра народнага тэатра Магілёўскага цэнтру культуры і вольнага часу (па-простаму: гарадзкога дома культуры). Артыкула ў "Тыднёвіку" ня першага, бо Валянцін Ермаловіч – асоба адметная, якая прыцягвае да сябе грамадзкую ўвагу і цікавасьць багатым жыцьцём (сёлета яму споўнілася 75 год), таленавітай нястомнасьцю ў працы, шчырай адданасьцю нацыянальнаму тэатру.

Аднак пагартаўшы занатоўкі і паслухаўшы магнітафонны запіс гаворкі, якія аўтар рабіў падчас яе, падумалася, што лепш за самога Ермаловіча пра ягонае жыцьцё і ягоныя думкі ніхто ня скажа. Такім чынам і нарадзіліся гэтыя маналёгі.

Школа й вайна

Мой школьны настаўнік, а было гэта, як вы разумеце, вельмі даўно, даручыў мне вывучыць на памяць апавяданьне Якуба Коласа "Першыя заробкі". Памятаеце, гэта пра хлопчыка, якога з дома накіравалі ў заробкі – у пастушкі?.. Ня ведаю, як ужо я чытаў гэты твор, а толькі настаўнік, пасьля паўзы, зьдзіўлена і цёпла сказаў: "Ну, Валянцін, ты чытаў як сапраўдны артыст". Гэтыя словы надта спадабаліся мне. Я ўвесь час прамаўляў пра сябе: як сапраўдны артыст! Зразумела, што тут жа пайшоў у самадзейнасьць, дзе чытаў вершы, апавяданьні, удзельнічаў у школьных пастаноўках. Дайшло да таго, што недзе ў 7-й клясе сам напісаў нешта накштаклт п'есы. Называлася яна актуальна па тым часе – "Граніца на замке", пра шпіёнаў. І сам яе паставіў. Мы жылі тады пад Дзяржынскам (Койданавым), якраз на дзяржаўнай мяжы. Час ад часу нават нас, старэйшых школьнікаў, не гаворачы пра дарослае насельніцтва, прыцягвалі для прачосваньня лесу ў пошуках гэтых самых шпіёнаў. Таму спэктакаль падабаўся ўсёй школе. Мяне пачалі зваць хто артыстам, хто пісьменьнікам, хто рэжысэрам... Толькі і чакаў, калі змагу паехаць у Менск у тэатральную вучэльню. Аднак не давялося: старэйшыя браты і сёстры з дому выбраліся, з бацькамі заставаўся я адзін. Да таго ж бацьку хутка арыштавалі, што адбывалася тады даволі часта. НКВД было, відаць, значна зручней браць "шпіёнаў" пад бокам, чым шукаць іх недзе ў лясах. А там і вайна, акупацыя. Страшна ўсё гэта было...

А ў 1944 годзе я пайшоў у Чырвоную Армію. Зноў было не да тэатра. Служыў у пяхоце, разумееце самі, што гэта значыць. Мяне ж аднойчы нават пахавалі. Так здарылася, што я трапіў зь сябрамі пад бомбы. Было гэта каля Ломжы ў Беластоцкай вобласьці (у тыя гады гэта быў захад Беларусі, цяпер – усход Польшчы – рэд.). Мяне параніла. Бамбілі доўга. Калі я апрытомеў, нікога жывога ўжо побач не было. Пачаў паўзьці... Адна рука, адчуваю, не працуе, а ў другой я трымаю гранату. Прычым "чаку" я выдзярнуў, граната – баяздольная. Вось такім чынам, з "жывой" гранатай я поўз шмат гадзінаў запар, пакуль не сустрэў сваіх разьведчыкаў. Яны й здолелі выслабаніць мяне ад гранаты. Потым яшчэ цэлы дзень я да сваіх дабіраўся. І пад перастрэлку патрапіў, і па каляіне поўз некалькі гадзінаў. Але выжыў. У шпіталі, калі крыху лягчэй стала, адразу ж пачаў ліст дадому пісаць. Дык вось высьветлілася, што раней за мой ліст там атрымалі паведамленьне аб маёй сьмерці. Дома ўжо і памянуць пасьпелі, а тут ад мяне ліст прыйшоў. Дарэчы, яшчэ пэўны час не давалі веры, што я жывы. Лічылі, што я пісаў да таго, як загінуў. У вайну так часьцяком здаралася. Ды й сёньня ня ўсе памылкі выпраўленыя. Зь нейкіх сьпісаў мяне ўсё ж ня выкрэсьлілі, бо час ад часу дзяржынская раёнка друкуе прозьвішчы загінуўшых землякоў – і маё там стаіць. А я жывы, вось толькі нашу ў сабе 9 асколкаў і сьляды 4 раненьняў...

Іду ў артысты!

Пасьля вайны хацеў паступіць на юрыста. Пачаў дакумэнты зьбіраць – і натрапіў у газэце на інфармацыю пра пачатак прыёму ў тэатральны інстытут. Вось і ўспомніў: я ж артыст! Паступіў. Вучылі нас заснавальнікі беларускага тэатра Міровіч, Саньнікаў, Арлоў. Пасьля вучобы нядоўгі час працаваў у Пінску, потым патрапіў у Магілёў. Тут і працую практычна ўсё жыцьцё. А адразу быў накіраваны ў вучэльню культуры выкладаць тэатральную справу. Паралельна заняўся стварэньнем самадзейных народных тэатраў у Краснапольлі, Бялынычах, абласным цэнтры. Так і працую шмат год. Усюды імкнуўся і цяпер не кідаю гэтай справы – узьнімаць беларускі тэатар. Гэта, між іншым, не заўсёды было лёгка: даводзілася сустракацца зь неразуменьнем, а тое й варожасьцю. Аднак не адступаў. На маіх сцэнах заўсёды ставілася наша нацыянальная клясыка: Дунін-Марцынкевіч, Караткевіч, Гарэцкі, Купала, Колас, Багдановіч, Макаёнак, Пысін. Да нашага гонару, Максіма Гарэцкага зараз ставіць толькі наш магілёўскі народны тэатар. Драматург надзвычай нацыянальны, глыбокі, мудры й па-эўрапейску вялікі, а вось не ацэнены тэатрамі. На нашую долю й выпала радасьць ягонага своеасаблівага адкрыцьця. Спадзяемся, што ад нас пойдзе цікавасьць да Гарэцкага ў іншых тэатрах, найперш прафэсійных.

Шмат чаго дала мне ў жыцьці і творчасьці сустрэча з Аляксеем Пысіным. Менавіта ён, як гэта я цяпер разумею, вучыў мяне быць беларусам. А гэта не заўсёды было лёгка. Напрыклад, неяк мяне нават "прарабатывалі" у вучэльні за выкладаньне свайго курсу па-беларуску. Аляксей Пысін даваў у такіх выпадках вялікую падтрымку і сілу. Параўнацца ў гэтым з Пысіным мог яшчэ толькі мой брат Мікалай. Ён быў вучоным-дысыдэнтам, калі гаварыць адкрыта. Ён заўсёды ішоў насуперак афіцыйнай "ідэалягічнай" навуцы, шукаў тое, што было гістарычнай праўдай, а ня тым, што пад яе падганялася. Цяпер мала хто аспрэчвае ягоныя навуковыя адкрыцьці. А даваліся яны вельмі нялёгка. Прыкладам, доўгі час так і лічылася, што ніякай Беларусі не было й няма, а ёсьць расейскі "северо-западный край". Зь Мікалем мы пра многае гутарылі, ён навучыў вельмі многіх, і мяне, зразумела, паважаць сябе менавіта як прадстаўніка адной з эўрапейскіх нацыяў, якая дала сьвету многія дасягненьні культуры, навукі, эканомікі. Пашырыць гэтае разуменьне ў грамадзтве можна й трэба менавіта праз тэатар, праз роднае слова. Як можна выкладаць беларускую літаратуру ці гісторыю на іншай мове?! Вось так і перайшоў на беларускую мову, спачатку ў выкладаньні, потым на сцэне, а цяпер, шмат год ужо, у паўсядзённым ужытку. Адчуваю нейкую вельмі важкую душэўную гармонію і сілу. Вось што значыць родная мова.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН
(Заканчэньне ў наступным нумары)

Самакіраваньне для студэнтаў

На тыдні ў Магілёве прайшоў сэмінар па праблемах студэнцкага самакіраваньня. Гэты праект ў нашай краіне ажыцьцяўляецца грамадзкім аб'яднаньнем "Задзіночаньне Беларускіх Студэнтаў" і галяндзкім студэнцкім аб'яднаньнем LSV-b.

Сэмінарскае навучаньне было лягічна падзеленае на дзьве часткі: абмеркаваньне праблемаў студэнцтва і прапановы па іхняму вырашэньню. Галяндзкія трэнэры (вядучыя сэмінара) падзяліліся з удзельнікамі сваім досьведам і практыкай студэнцкага самакіраваньня, якія існуюць у дэмакратычных краінах. Па іхных словах, адміністрацыі навучальных установаў ахвотна і плённа супрацоўнічаюць з студэнцкімі выбарчымі структурамі. У нашых студэнтаў – усё наадварот. Як зламаць такую сыстэму – пра тое актыўна й шчыра дыскутавалі ўдзельнікі сэмінару. А ўвечары студэнтам наладзілі вечарыну з удзелам бардаў Васіля Аўраменкі і Ігара Мухіна. Галяндзкі бок частаваў беларускіх сяброў сваім знакамітым сырам і віном, прыгатаваным у хатніх умовах. Адзін з тостаў быў узьняты за "Кола сяброў", якое спрычынілася да плённай арганізацыі і правядзеньня сэмінару.

Дзяніс НОВІКАЎ
Фота аўтара

"... Безьліч замоваў, і ні ад адной я не адмовіўся. Ня буду хлусіць. Ня ўсё атрымліваецца ў мяне добра. І толькі прынцып заставаўся адзін і той жа: не адмаўляйся і працуй сумленна. Адпаведна, калі запрапанавалі зрабіць нумар ARCHE, прысьвечаны мне, я даў згоду".

Адам Глёбус.

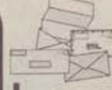
Выйшаў новы нумар часопісу "ARCHE", прысьвечаны пісьменьніку Адаму Глёбусу. Часопіс у Магілеве можна прыдбаць, патэлефанаваўшы 25-57-85 (пасьля 21-й гадзіны).

Рэдактар Генадзь СУДНІК

Аналітычна-інфармацыйная газэта.
Заснаваная Магілёўскім ГА «КОЛА СЯБРОЎ».
Зарэгістраваная ў Дзяржкамітэце РБ па друку 06.11.1996 г. за № 831.
Штотыднёвік

АДРАС РЭДАКЦЫІ:
212030, г. Магілёў, вул. Першамайская, 6-22.

Тэл./факс: 31-04-15, 22-97-82.
E-mail: krug@user.unibel.by
Інтэрнэт: http://tydniovik.hypermart.net

Газэта надрукаваная афсэтным спосабам у абласной друкарні імя Я.Свярдлова, г. Магілёў, Першамайская 70. Замова 38. Наклад 2000 асобнікаў. Падпісана да друку 28.09.2000 г. а 17.05.